

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 28 Ιουνίου 2016
(OR. en)

10715/16

LIMITE

CFSP/PESC 543
CSDP/PSDC 395

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
Θέμα:	Μια συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες η συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας, καθώς και πρόλογος της Υπατης Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας και συνοπτική παρουσίαση της συνολικής στρατηγικής.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ κας FEDERICA MOGHERINI

Υπατης Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας
Αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ο σκοπός, ακόμη και η ύπαρξη, της Ένωσής μας τίθεται υπό αμφισβήτηση. Ωστόσο, οι πολίτες μας και ο κόσμος χρειάζονται περισσότερο από ποτέ μια ισχυρή Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ευρύτερη περιοχή μας δοκιμάζεται πλέον από μεγαλύτερη αστάθεια και ανασφάλεια. Οι κρίσεις εντός και πέραν των συνόρων μας επηρεάζουν άμεσα τις ζωές των πολιτών μας. Σε χαλεπούς καιρούς, μια ισχυρή Ένωση σκέφτεται στρατηγικά, έχει κοινό όραμα και ενεργεί συλλογικά. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο μετά το βρετανικό δημοψήφισμα. Πράγματι, θα πρέπει να ξανασκεφτούμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η Ένωσή μας, γνωρίζουμε όμως πολύ καλά τι επιδιώκουμε. Γνωρίζουμε ποιες είναι οι αρχές, τα συμφέροντα και οι προτεραιότητές μας. Δεν είναι καιρός για αβεβαιότητα: η Ένωσή μας χρειάζεται μία Στρατηγική. Χρειαζόμαστε κοινό όραμα και κοινή δράση.

Καμία από τις χώρες μας δεν έχει τη δύναμη ή τους πόρους να αντιμετωπίσει τις απειλές αυτές και να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες των καιρών μόνη. Όμως, χάρη σε μια Ένωση μισού δισεκατομμυρίου περίπου πολιτών, οι δυνατότητές μας είναι ασύγκριτες. Το διπλωματικό μας δίκτυο δραστηριοποιείται εκτενώς και σε βάθος σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Από οικονομική άποψη, ανήκουμε στις τρεις ισχυρότερες οικονομίες του κόσμου. Είμαστε ο κυριότερος εμπορικός εταίρος και ο κυριότερος ξένος επενδυτής για κάθε χώρα σχεδόν του πλανήτη. Συλλογικά επενδύουμε στην αναπτυξιακή συνεργασία περισσότερο από όλον τον υπόλοιπο κόσμο μαζί. Είναι επίσης σαφές, ωστόσο, ότι δεν αξιοποιούμε ακόμη πλήρως τις εν λόγω δυνατότητες. Μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών μας κατανοεί ότι πρέπει να αναλάβουμε συλλογικά ευθύνη για τον ρόλο μας στον κόσμο. Και οπουδήποτε ταξιδεύω, οι εταίροι μας περιμένουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, μεταξύ άλλων ως εγγυητής της παγκόσμιας ασφάλειας. Θα μπορέσουμε να ανταποκριθούμε στις ανάγκες των πολιτών μας και να διασφαλίσουμε τη θετική πορεία των εταιρικών μας σχέσεων, μόνον εάν ενεργούμε μαζί, ενωμένοι. Αυτός ακριβώς είναι ο στόχος της Συνολικής Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας.

Ο όρος «συνολική» δεν έχει μόνο γεωγραφική σημασία: αναφέρεται επίσης στο ευρύ φάσμα πολιτικών και μέσων που προωθεί η Στρατηγική. Εστιάζει τόσο στις στρατιωτικές δυνατότητες και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, όσο και στις ευκαιρίες απασχόλησης, τις κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αφορά την εδραίωση της ειρήνης και την ανθεκτικότητα των κρατών και των κοινωνιών, εντός της Ευρώπης και γύρω από αυτήν. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αισθανόταν πάντα υπερήφανη για την ήπια ισχύ της – και θα συνεχίσει να αισθάνεται κατ’ αυτόν τον τρόπο, γιατί στον τομέα αυτόν είμαστε οι καλύτεροι. Ωστόσο, η ιδέα ότι η Ευρώπη είναι αποκλειστικά «μη στρατιωτική δύναμη» δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα που διαρκώς εξελίσσεται. Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Ένωση διεξάγει επί του παρόντος δεκαεπτά στρατιωτικές και μη στρατιωτικές επιχειρήσεις, με χιλιάδες άντρες και γυναίκες να υπηρετούν υπό τη σημαία της ΕΕ με στόχο την ειρήνη και την ασφάλεια – τη δική μας ασφάλεια και την ασφάλεια των εταίρων μας. Για την Ευρώπη, η ήπια και η σκληρή ισχύς συμβαδίζουν.

Η Στρατηγική τροφοδοτεί τη φιλοδοξία της στρατηγικής αυτονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό είναι αναγκαίο για την προώθηση των κοινών συμφερόντων των πολιτών μας, καθώς και των αρχών και των αξιών μας. Ωστόσο, γνωρίζουμε ότι οι προτεραιότητες αυτές εξυπηρετούνται καλύτερα όταν δεν ενεργούμε μόνοι. Και εξυπηρετούνται καλύτερα σε ένα διεθνές σύστημα που βασίζεται σε κανόνες και στην πολυμερή συνεργασία. Δεν είναι καιρός για παγκόσμιους αστυνόμους και μοναχικούς πολεμιστές. Η εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας μας πρέπει να αντεπεξέρχεται σε παγκόσμιες πιέσεις και τοπικές δυναμικές, πρέπει να αντιμετωπίζει υπερδυνάμεις, καθώς και ολοένα και περισσότερο κατακερματισμένες ταυτότητες. Η Ένωσή μας θα επιδιώξει να ενισχύσει τους εταίρους μας: Θα συνεχίσουμε την εμβάθυνση του διατλαντικού δεσμού και της εταιρικής μας σχέσης με το ΝΑΤΟ και παράλληλα θα συνδεθούμε με νέους παράγοντες και θα διερευνήσουμε νέες μορφές σχέσεων. Θα επενδύσουμε στην περιφερειακή τάξη και στη συνεργασία μεταξύ και εντός των περιφερειών. Και θα προωθήσουμε μια ανανεωμένη συνολική διακυβέρνηση που να μπορεί να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις αυτού του 21^{ου} αιώνα. Θα συμβάλουμε με πρακτικό και ηθικό τρόπο, αναλαμβάνοντας από κοινού με τους εταίρους μας συνολικές ευθύνες και συνεισφέροντας στα ισχυρά τους σημεία. Έχουμε μάθει το μάθημα: οι αδυναμίες του γείτονα και του εταίρου μου είναι και δικές μου αδυναμίες. Επομένως θα επενδύσουμε σε λύσεις κοινά επωφελείς και θα ξεπεράσουμε την ψευδαίσθηση ότι η διεθνής πολιτική μπορεί να είναι ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος.

Με αυτόν τον τρόπο κάθε κράτος μέλος μας – και κάθε πολίτης της Ένωσής μας – θα επωφεληθεί. Όλοι αυτοί οι στόχοι μπορούν να επιτευχθούν μόνον από μια αληθινά ενωμένη και προσηλωμένη Ευρώπη. Το να ενώσουμε όλες τις πολιτισμικές μας καταβολές μαζί για να επιτύχουμε τους κοινούς μας στόχους και να εξυπηρετήσουμε τα κοινά μας συμφέροντα αποτελεί καθημερινή πρόκληση, αλλά και το μεγαλύτερο πλεονέκτημά μας: η πολυμορφία είναι αυτό που μας κάνει ισχυρούς.

Τω όντι, τα συμφέροντά μας είναι πράγματι κοινά ευρωπαϊκά συμφέροντα: ο μόνος τρόπος να τα εξυπηρετήσουμε είναι με κοινά μέσα. Για τον λόγο αυτόν έχουμε συλλογική ευθύνη να φτιάξουμε μια ισχυρότερη Ένωση. Για τους λαούς της Ευρώπης πρέπει να υπάρχει ενιαίος στόχος μεταξύ των κρατών μελών μας και ενιαία δράση σε όλες τις πολιτικές μας. Ένας εύθραυστος κόσμος χρειάζεται μια Ευρωπαϊκή Ένωση με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και υπευθυνότητα, χρειάζεται μια εξωστρεφή και εμπροσθοβαρή ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας. Η παρούσα συνολική στρατηγική θα μας προσφέρει καθοδήγηση στις καθημερινές μας εργασίες προς την επίτευξη μιας Ένωσης που πραγματικά ανταποκρίνεται στις ανάγκες, τις ελπίδες και τις προσδοκίες των πολιτών της· μιας Ένωσης που βασίζεται στην επιτυχία που υποδηλώνουν 70 χρόνια ειρήνης· μιας Ένωσης που έχει τη δύναμη να συνεισφέρει στην ειρήνη και την ασφάλεια στην περιοχή μας και σε ολόκληρο τον κόσμο.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Χρειαζόμαστε μία ισχυρότερη Ευρώπη. Αυτό δικαιούνται οι πολίτες μας, αυτό προσδοκά ο ευρύτερος κόσμος.

Ζούμε σε καιρούς υπαρξιακής κρίσης, τόσο εντός όσο και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ένωσή μας απειλείται. Το ευρωπαϊκό μας εγχείρημα που πέτυχε πρωτοφανή ειρήνη, ευημερία και δημοκρατία βρίσκεται υπό αμφισβήτηση. Στα ανατολικά, έχει παραβιαστεί η ευρωπαϊκή τάξη ασφάλειας, ενώ η τρομοκρατία και η βία πλήττουν τη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή, καθώς και την ίδια την Ευρώπη. Σε ορισμένα τμήματα της Αφρικής ο ρυθμός της οικονομικής ανάπτυξης δεν έχει ακόμη ξεπεράσει τον ρυθμό της δημογραφικής αύξησης, στην Ασία αυξάνονται οι εντάσεις όσον αφορά την ασφάλεια, ενώ η κλιματική αλλαγή προκαλεί περαιτέρω αναστάτωση. Όμως οι καιροί αυτοί προσφέρουν και εξαιρετικές ευκαιρίες. Η παγκόσμια ανάπτυξη, η κινητικότητα και η τεχνολογική πρόοδος – παράλληλα με την εμβάθυνση των εταιρικών σχέσεων – μας δίνουν τη δυνατότητα να ευημερήσουμε, ενώ επιτρέπουν σε όλο και περισσότερους ανθρώπους να ξεφύγουν από τη φτώχεια και να ζήσουν μακρότερη και πιο ελεύθερη ζωή. Θα κινηθούμε σε αυτόν τον δύσκολο, πιο συνδεδεμένο, αμφιλεγόμενο και σύνθετο κόσμο με γνώμονα τα κοινά μας συμφέροντα, τις αρχές και τις προτεραιότητές μας. Βασιζόμενοι στις αξίες που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες και αξιοποιώντας τα πολλά ισχυρά σημεία που διαθέτουμε και τα ιστορικά επιτεύγματά μας, θα παραμείνουμε ενωμένοι για την οικοδόμηση μίας ισχυρότερης Ένωσης που θα διαδραματίζει τον συλλογικό της ρόλο στον κόσμο.

1. Τα κοινά συμφέροντα και οι αρχές μας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα προάγει την **ειρήνη** και θα εγγυηθεί την **ασφάλεια** των πολιτών και του εδάφους της. Η εσωτερική και η εξωτερική ασφάλεια συμπλέκονται ολοένα και περισσότερο: Η εσωτερική ασφάλειά μας εξαρτάται από την ειρήνη πέραν των συνόρων μας.

Η ΕΕ θα προάγει την **ευημερία** του πληθυσμού της. Η ευημερία θα πρέπει να μοιράζεται, ενώ προϋποθέτει και την εκπλήρωση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένης της Ευρώπης. Η ευημερία της Ένωσης εξαρτάται επίσης από την ύπαρξη ενός ανοικτού και δίκαιου διεθνούς οικονομικού συστήματος και από τη βιώσιμη πρόσβαση στα παγκόσμια κοινά αγαθά.

Η ΕΕ θα προάγει την ανθεκτικότητα των **δημοκρατιών** της. Η συνεπής εφαρμογή των αξιών μας θα καθορίσει την εξωτερική αξιοπιστία και επιρροή μας.

Η ΕΕ θα προωθήσει μία *παγκόσμια τάξη που θα βασίζεται σε κανόνες*. Έχουμε συμφέρον να προωθήσουμε τη υιοθέτηση κοινών κανόνων για την παροχή παγκόσμιων δημόσιων αγαθών και προκειμένου να συμβάλουμε σε έναν ειρηνικό και βιώσιμο κόσμο. Η ΕΕ θα προωθήσει μία παγκόσμια τάξη η οποία θα βασίζεται σε κανόνες και θα έχει ως βασική αρχή την πολυμέρεια και ως πυρήνα τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.

Θα διεπόμεστε από σαφείς αρχές. Οι αρχές αυτές απορρέουν συγχρόνως από τη ρεαλιστική αξιολόγηση του σημερινού στρατηγικού περιβάλλοντος και από την ιδεαλιστική φιλοδοξία να προωθήσουμε έναν καλύτερο κόσμο. Η εξωτερική δράση μας κατά τα προσεχή έτη θα διέπεται από βασιζόμενο σε αρχές ρεαλισμό.

Σε έναν πιο πολύπλοκο κόσμο, πρέπει να παραμείνουμε *ενωμένοι*. Μόνον το συνδυασμένο βάρος μίας πραγματικής ένωσης έχει τη δυνατότητα να επιτύχει την ασφάλεια, την ευημερία και τη δημοκρατία για τους πολίτες της και να έχει θετική επιρροή στον κόσμο.

Σε έναν πιο συνδεδεμένο κόσμο, η ΕΕ θα *συνεργάζεται* με άλλους φορείς. Η Ένωση δεν μπορεί να αποκοπεί από τον υπόλοιπο κόσμο για να αποτρέψει εξωτερικές απειλές. Για την προαγωγή της ασφάλειας και της ευημερίας των πολιτών μας και για τη διαφύλαξη των δημοκρατιών μας, θα διαχειριστούμε την αλληλεξάρτηση, με όλες τις ευκαιρίες, τις προκλήσεις και τους φόβους που αυτή δημιουργεί, συνεργαζόμενοι με τον ευρύτερο κόσμο.

Σε έναν πιο αμφιλεγόμενο κόσμο, η ΕΕ θα καθοδηγείται από ισχυρό αίσθημα *ευθύνης*. Θα συνεργαστούμε υπεύθυνα σε όλη την Ευρώπη και τις γειτονικές περιοχές στα ανατολικά και νότια. Θα δράσουμε σε παγκόσμια κλίμακα για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών των συγκρούσεων και της φτώχειας, καθώς και για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ θα είναι υπεύθυνος παγκόσμιος παράγοντας, ωστόσο η ευθύνη θα πρέπει να είναι αμοιβαία. Η ευθύνη συμβαδίζει με την ανανέωση των εξωτερικών *εταιρικών σχέσεων* μας. Για την επίτευξη των στόχων μας, θα απευθυνθούμε σε κράτη, περιφερειακούς φορείς και διεθνείς οργανισμούς. Θα συνεργαστούμε με τους βασικούς εταίρους, τις χώρες με παρόμοιες αντιλήψεις και με περιφερειακές ομάδες χωρών. Θα εμβαθύνουμε τις εταιρικές σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών και τον ιδιωτικό τομέα, που αποτελούν βασικούς παράγοντες σε ένα διαδικτυωμένο κόσμο.

2. Οι προτεραιότητες της εξωτερικής δράσης μας

Για την προαγωγή των κοινών μας συμφερόντων, με βάση σαφείς αρχές, η ΕΕ θα επιδιώξει πέντε προτεραιότητες.

Η ασφάλεια της Ένωσής μας: Η Συνολική στρατηγική της ΕΕ ξεκινά από το εσωτερικό της. Η Ένωσή μας έδωσε τη δυνατότητα στους πολίτες να απολαμβάνουν άνευ προηγουμένου επίπεδα ασφάλειας, δημοκρατίας και ευημερίας. Εντούτοις, η τρομοκρατία, οι υβριδικές απειλές, η οικονομική αστάθεια, η κλιματική αλλαγή και η ενεργειακή ανασφάλεια θέτουν σήμερα σε κίνδυνο τους πολίτες και το έδαφός μας. Η επίτευξη του αρμόζοντος επιπέδου φιλοδοξίας και στρατηγικής αυτονομίας είναι σημαντική για την ικανότητα της Ευρώπης να προάγει την ειρήνη και την ασφάλεια εντός και εκτός των συνόρων της. Ως εκ τούτου, θα ενισχύσουμε τις προσπάθειές μας για την άμυνα, την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, την ενέργεια και τις στρατηγικές επικοινωνίες. Τα κράτη μέλη πρέπει να κάνουν πράξη τις δεσμεύσεις τους για αμοιβαία συνδρομή και αλληλεγγύη που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες. Η ΕΕ θα εντείνει τη συμβολή της στη συλλογική ασφάλεια της Ευρώπης, σε στενή συνεργασία με τους εταίρους της, αρχής γενομένης από το ΝΑΤΟ.

Ανθεκτικότητα του κράτους και της κοινωνίας στην Ανατολή και τον Νότο: Είναι προς το συμφέρον των πολιτών μας να επενδύσουν στην ανθεκτικότητα των κρατών και των κοινωνιών στα ανατολικά έως την Κεντρική Ασία, και στα νότια έως την Κεντρική Αφρική. Στο πλαίσιο της υπάρχουσας πολιτικής διεύρυνσης της ΕΕ, είναι ζωτικής σημασίας η ύπαρξη μίας αξιόπιστης διαδικασίας προσχώρησης βασισμένης σε αυστηρή και δίκαιη επιβολή όρων, για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων και της Τουρκίας. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ), πολλοί επιθυμούν την οικοδόμηση στενότερων σχέσεων με την Ένωση: Η διαρκής έλξη που ασκούμε μπορεί να αποτελέσει μοχλό μεταμόρφωσης των εν λόγω χωρών. Η ανθεκτικότητα ωστόσο αποτελεί επίσης προτεραιότητα σε άλλες χώρες εντός και εκτός του πλαισίου της ΕΠΓ. Η ΕΕ θα στηρίξει διαφορετικές οδούς προς την ανθεκτικότητα, εστιάζοντας στις πιο επείγουσες περιπτώσεις κυβερνητικής και οικονομικής αστάθειας ή αστάθειας που αφορά την κοινωνία, το κλίμα ή την ενέργεια, ενώ θα αναπτύξει αποτελεσματικότερες πολιτικές μετανάστευσης για την Ευρώπη και τους εταίρους της.

Ολοκληρωμένη προσέγγιση έναντι των συγκρούσεων: Όταν ξεσπούν βίαιες συγκρούσεις, απειλούνται τα κοινά ζωτικά μας συμφέροντα. Η ΕΕ θα εργαστεί με πρακτικό τρόπο και βάσει αρχών για την οικοδόμηση της ειρήνης και θα προάγει την ασφάλεια των ανθρώπων μέσω ολοκληρωμένης προσέγγισης. Η υλοποίηση της «συνολικής προσέγγισης έναντι των συγκρούσεων και των κρίσεων» μέσω της συνεκτικής εφαρμογής όλων των πολιτικών που έχει στη διάθεσή της η ΕΕ είναι ουσιώδους σημασίας. Όμως η έννοια και το πεδίο εφαρμογής της «ολοκληρωμένης προσέγγισης» θα επεκταθούν. Η ΕΕ θα αναλάβει δράση σε όλες τις φάσεις του κύκλου των συγκρούσεων, ενεργώντας εγκαίρως για την πρόληψη, ανταποκρινόμενη υπεύθυνα και αποφασιστικά στις κρίσεις, επενδύοντας στη σταθεροποίηση και αποφεύγοντας την πρόωρη αποχώρηση όταν ξεσπά νέα κρίση. Η ΕΕ θα ενεργεί σε διαφορετικά επίπεδα διακυβέρνησης: Συγκρούσεις όπως αυτές της Συρίας και της Λιβύης έχουν τοπικές, εθνικές, περιφερειακές και παγκόσμιες διαστάσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Τέλος, καμία από αυτές τις συγκρούσεις δεν μπορεί να επιλυθεί μόνο με τις δικές μας ενέργειες. Η βιώσιμη ειρήνη μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω ολοκληρωμένων συμφωνιών βασιζόμενων σε ευρείες, βαθιές και διαρκείς εταιρικές σχέσεις σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, τις οποίες η ΕΕ θα προωθήσει και θα στηρίξει.

Περιφερειακές δομές συνεργασίας: Σε έναν κόσμο που έχει παγιδευτεί μεταξύ παγκόσμιων πιέσεων και τοπικών αντιδράσεων, η περιφερειακή δυναμική έρχεται στο προσκήνιο. Οι εθελοντικές μορφές περιφερειακής διακυβέρνησης προσφέρουν σε κράτη και λαούς την ευκαιρία να διαχειριστούν καλύτερα τα προβλήματα ασφάλειας, να αποκομίσουν τα οικονομικά οφέλη της παγκοσμιοποίησης, να εκφράσουν πληρέστερα πολιτισμούς και ταυτότητες και να ασκήσουν επιρροή στις παγκόσμιες υποθέσεις. Πρόκειται για θεμελιώδες στοιχείο για την ειρήνη και την ανάπτυξη της ίδιας της ΕΕ στον 21ο αιώνα, και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα στηρίζουμε τις περιφερειακές δομές συνεργασίας διεθνώς. Σε διάφορες περιφέρειες — στην Ευρώπη· στη Μεσόγειο, τη Μέση Ανατολή και την Αφρική· πέραν του Ατλαντικού, τόσο στον Βορρά όσο και στον Νότο· στην Ασία· και στην Αρκτική — η ΕΕ θα καθοδηγεί τη δράση της βάσει συγκεκριμένων στόχων.

Παγκόσμια διακυβέρνηση για τον 21ο αιώνα: Η ΕΕ είναι προσηλωμένη σε μία παγκόσμια τάξη που θα βασίζεται στο διεθνές δίκαιο και θα διασφαλίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη διαρκή πρόσβαση στα παγκόσμια κοινά αγαθά. Η δέσμευση αυτή σημαίνει ότι στόχος είναι η μετατροπή και όχι απλώς η διατήρηση του υπάρχοντος συστήματος. Η ΕΕ θα καταβάλει προσπάθειες για έναν ισχυρό ΟΗΕ, ως το θεμέλιο της πολυμερούς τάξης βάσει κανόνων, και θα αναπτύξει συντονισμένες απαντήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο σε συνεργασία με διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, με κράτη και με μη κρατικούς φορείς.

3. Από το όραμα στη δράση

Θα επιδιώξουμε την προώθηση των προτεραιοτήτων μας, με την αξιοποίηση με συνεκτικό τρόπο των απaráμιλλων δικτύων μας, του οικονομικού βάρους μας και όλων των εργαλείων που έχουμε στη διάθεσή μας. Για την εκπλήρωση των στόχων μας, θα πρέπει να επενδύσουμε συλλογικά σε μια αξιόπιστη και διασυνδεδεμένη Ένωση, ικανή να αντιδρά άμεσα.

Μία αξιόπιστη Ένωση: Για την υπεύθυνη συνεργασία με τον υπόλοιπο κόσμο, η αξιοπιστία είναι ζωτικής σημασίας. Η αξιοπιστία της ΕΕ εξαρτάται από την ενότητά μας, τα πολλά επιτεύγματά μας, τη διαρκή έλξη που ασκούμε, την αποτελεσματικότητα και τη συνοχή των πολιτικών μας και την προσήλωση στις αξίες μας. Μία ισχυρότερη Ένωση απαιτεί επίσης να επενδύσουμε σε όλες τις διαστάσεις της εξωτερικής πολιτικής. Ειδικότερα, είναι επιτακτική ανάγκη να επενδύσουμε στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας. Απαιτείται πλήρες φάσμα αμυντικών ικανοτήτων προκειμένου να ανταποκριθούμε σε εξωτερικές κρίσεις, να ενισχύσουμε τις ικανότητες των εταίρων μας και να εγγυηθούμε την ασφάλεια της Ευρώπης. Τα κράτη μέλη παραμένουν κυρίαρχα σε ό,τι αφορά τις αποφάσεις στον τομέα της άμυνας: Εντούτοις, για την απόκτηση και τη διατήρηση πολλών από αυτές τις ικανότητες, η αμυντική συνεργασία πρέπει να γίνει κανόνας. Η ΕΕ θα ενθαρρύνει συστηματικά την αμυντική συνεργασία και θα καταβάλει προσπάθειες για τη δημιουργία ισχυρής ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας, που είναι στοιχείο ζωτικής σημασίας για την αυτονομία απόφασης και δράσης της Ευρώπης.

Μία Ένωση ικανή να αντιδρά άμεσα: Η διπλωματική δράση μας πρέπει να στηρίζεται πλήρως στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας πρέπει να καταστεί περισσότερο ικανή να αντιδρά άμεσα. Θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε πιο διαρθρωμένη μορφή συνεργασίας, με πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η Συνθήκη της Λισαβόνας. Και η αναπτυξιακή πολιτική θα πρέπει να γίνει πιο ευέλικτη και να ευθυγραμμίζεται με τις στρατηγικές προτεραιότητές μας.

Μία διασυνδεδεμένη Ένωση: Θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη διασύνδεση στις εξωτερικές πολιτικές μας, μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών διαστάσεων των πολιτικών μας. Αυτό ισχύει ειδικότερα όσον αφορά την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης τη μετανάστευση και την ασφάλεια, ιδίως την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Θα πρέπει επίσης να ενσωματώνουμε συστηματικά τη διάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς πολιτικής και τα θεσμικά όργανα.

Η εν λόγω στρατηγική βασίζεται στο όραμα και τη φιλοδοξία για ισχυρότερη Ένωση, πρόθυμη και ικανή να έχει θετική επιρροή στον κόσμο. Οι πολίτες μας δικαιούνται μία πραγματική Ένωση που προάγει τα κοινά μας συμφέροντα μέσω της υπεύθυνης συνεργασίας με άλλους εταίρους. Εξαρτάται πλέον από εμάς να γίνει το όραμα αυτό πράξη.

Μια συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας

Χρειαζόμαστε μια ισχυρότερη Ευρώπη. Αυτό δικαιούνται οι πολίτες μας, αυτό προσδοκά ο ευρύτερος κόσμος.

Ζούμε σε καιρούς υπαρξιακής κρίσης, τόσο εντός όσο και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ένωσή μας απειλείται. Το ευρωπαϊκό μας εγχείρημα, το οποίο έφερε πρωτοφανή ειρήνη, ευημερία και δημοκρατία, τελεί υπό αμφισβήτηση. Προς τα ανατολικά, η ευρωπαϊκή ασφάλεια έχει παραβιαστεί, ενώ η μάστιγα της τρομοκρατίας και της βίας έχει πλήξει τη Βόρειο Αφρική και τη Μέση Ανατολή καθώς και την ίδια την Ευρώπη. Η οικονομική μεγέθυνση υπολείπεται ακόμα των δημογραφικών δεικτών σε ορισμένα τμήματα της Αφρικής, στην Ασία ενισχύονται οι τεταμένες καταστάσεις ως προς την ασφάλεια, ενώ η κλιματική αλλαγή προκαλεί μεγαλύτερες διαταραχές. Μολαταύτα, η εποχή μας προσφέρει και εξαιρετικές ευκαιρίες. Η παγκόσμια ανάπτυξη, η κινητικότητα και η τεχνολογική πρόοδος - παράλληλα με την εμβάθυνση των εταιρικών σχέσεων - μας παρέχουν τη δυνατότητα να ακμάσουμε, και επιτρέπουν σε όλο και περισσότερους ανθρώπους να ξεφύγουν από τη φτώχεια και να ζουν περισσότερο και με μεγαλύτερη ελευθερία. Θα πλεύσουμε σε αυτόν τον δύσκολο, πιο συνδεδεμένο, αμφιλεγόμενο και σύνθετο κόσμο, με οδηγό τα κοινά μας συμφέροντα, τις αρχές και τις προτεραιότητές μας. Βασιζόμενοι στις αξίες που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες και στη δύναμή μας και στα ιστορικά επιτεύγματα, θα παραμείνουμε ενωμένοι οικοδομώντας μια ισχυρότερη Ένωση, η οποία θα διαδραματίζει τον συλλογικό της ρόλο στον κόσμο.

1. ΜΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΜΑΣ

Τα συμφέροντα και οι αξίες μας συμβαδίζουν. Έχουμε συμφέρον να προωθήσουμε τις αξίες μας στον κόσμο. Παράλληλα, οι θεμελιώδεις αξίες μας είναι βαθιά ριζωμένες στα συμφέροντά μας. Η ειρήνη, η ασφάλεια, η ευημερία, η δημοκρατία και η βασιζόμενη σε κανόνες παγκόσμια τάξη αποτελούν τα ζωτικής σημασίας συμφέροντά μας πάνω στα οποία βασίζεται η εξωτερική δράση μας.

Ειρήνη και ασφάλεια

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα προαγάγει την ειρήνη και θα εγγυηθεί την ασφάλεια των πολιτών και της επικράτειάς της. Αυτό σημαίνει ότι οι Ευρωπαίοι, σε συνεργασία με τους εταίρους τους, θα πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες για να υπερασπίσουν τον εαυτό τους και να ανταποκριθούν στις δεσμεύσεις τους για αμοιβαία συνδρομή και αλληλεγγύη που κατοχυρώνονται στις συνθήκες. Η εσωτερική και η εξωτερική ασφάλεια είναι όλο και περισσότερο αλληλένδετες: η εσωτερική μας ασφάλεια συνεπάγεται το παράλληλο ενδιαφέρον για την ειρήνη στις γειτονικές μας και τις παρακείμενες περιοχές. Αυτό συνεπάγεται διευρυμένο ενδιαφέρον στην πρόληψη των συγκρούσεων, την προαγωγή της ανθρώπινης ασφάλειας, την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της αστάθειας και την επιδίωξη ενός ασφαλέστερου κόσμου.

Ευημερία

Η ΕΕ θα προωθήσει την ευημερία των πολιτών της. Αυτό συνεπάγεται την προώθηση της ανάπτυξης, της απασχόλησης, της ισότητας, και ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος. Ενώ μια ευημερούσα Ένωση αποτελεί τη βάση για μια ισχυρότερη Ευρώπη στον κόσμο, η ευημερία θα πρέπει να κατανέμεται ισότιμα και απαιτεί την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) σε ολόκληρο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης της Ευρώπης. Επιπλέον, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της παγκόσμιας ανάπτυξης αναμένεται να υλοποιηθεί εκτός ΕΕ στο εγγύς μέλλον, το εμπόριο και οι επενδύσεις θα στηρίζουν ολοένα και περισσότερο την ευημερία μας: μια ευημερούσα Ένωση βασίζεται σε ισχυρή εσωτερική αγορά και σε ανοικτό παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Είναι προς το συμφέρον μας να έχουμε δίκαιες και ανοικτές αγορές, να διαμορφωθούν παγκόσμιοι οικονομικοί και περιβαλλοντικοί κανόνες και να έχουμε βιώσιμη πρόσβαση στα παγκόσμια κοινά αγαθά μέσα από ανοιχτές θαλάσσιες, χερσαίες, εναέριες και διαστημικές οδούς. Λαμβάνοντας υπόψη την ψηφιακή επανάσταση, η ευημερία μας εξαρτάται επίσης από την ελεύθερη ροή πληροφοριών και οι παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες θα διευκολύνονται από ένα ελεύθερο και ασφαλές Διαδίκτυο.

Δημοκρατία

Η ΕΕ θα προωθήσει την ανθεκτικότητα των δημοκρατιών της, και θα ανταποκριθεί στις αξίες που έχουν εμπνεύσει τη δημιουργία και την ανάπτυξή της. Οι αξίες αυτές περιλαμβάνουν το σεβασμό και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου. Περικλείουν τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη, την ισότητα, την απουσία διακρίσεων, τον πλουραλισμό, και το σεβασμό της πολυμορφίας. Ο αταλάντευτος σεβασμός των αξιών μας εντός της Ένωσης θα καθορίσει την έξωθεν αξιοπιστία και επιρροή μας. Για τη διασφάλιση της ποιότητας των δημοκρατιών μας, θα σεβόμαστε τα εθνικά, το ευρωπαϊκό και το διεθνές δίκαιο σε όλους τους τομείς, από τη μετανάστευση και το άσυλο έως την ενέργεια, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και το εμπόριο. Ο σεβασμός των αξιών μας είναι ζήτημα δικαίου, καθώς και ηθικής και ταυτότητας.

Μια παγκόσμια τάξη βασιζόμενη σε κανόνες

Η ΕΕ θα προωθήσει μια παγκόσμια τάξη βασιζόμενη σε κανόνες, ενώ η πολυμερής προσέγγιση θα αποτελεί τη βασική αρχή της και τα Ηνωμένα Έθνη θα είναι στον πυρήνα της. Ως μια Ένωση χωρών μεσαίου και μικρού μεγέθους, έχουμε ένα κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον να αντιμετωπίσουμε τον κόσμο από κοινού. Όλοι μαζί, με το βάρος μας, μπορούμε να συμφωνήσουμε κανόνες που θα περιέχουν πολιτικές ισχύος και θα συμβάλλουν σε έναν ειρηνικό, δίκαιο και ευημερούντα κόσμο. Η συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν αποτελεί ένα σαφές παράδειγμα αυτού του γεγονότος. Μια πολυμερής τάξη που θα βασίζεται στο διεθνές δίκαιο, μεταξύ άλλων και στις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αποτελεί τη μόνη εγγύηση για ειρήνη και ασφάλεια, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της Ένωσης. Μια βασιζόμενη σε κανόνες παγκόσμια τάξη απελευθερώνει ολόκληρο το δυναμικό μιας ευημερούσας Ένωσης με ανοικτές οικονομίες και ισχυρές παγκόσμιες συνδέσεις, και ενσωματώνει τις δημοκρατικές αξίες στο διεθνές σύστημα.

2. ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΝ ΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΜΑΣ

Θα πρέπει να καθοδηγούμαστε από σαφείς αρχές. Αυτές απορρέουν τόσο από μια ρεαλιστική αξιολόγηση του στρατηγικού περιβάλλοντος, όσο και από μια ιδεαλιστική προσδοκία για έναν καλύτερο κόσμο. Για τη χάραξη της πορείας μεταξύ της Σκύλλας του απομονωτισμού και της Χάρυβδης του άκριτου παρεμβατισμού, η ΕΕ θα συνεργαστεί με τον υπόλοιπο κόσμο εκδηλώνοντας υπευθυνότητα έναντι των άλλων και ευαισθησία για τα απρόβλεπτα γεγονότα. Ο βασιζόμενος σε αρχές ρεαλισμός θα καθοδηγεί την εξωτερική δράση μας τα επόμενα χρόνια.

Ενότητα

Σε ένα πιο πολύπλοκο κόσμο μετατοπίσεων και διάχυσης της παγκόσμιας ισχύος, η ΕΕ πρέπει να παραμείνει ενωμένη. Η σφυρηλάτηση της ενότητάς μας ως ευρωπαίων – σε θεσμούς, κράτη και λαούς – δεν υπήρξε ποτέ άλλοτε τόσο απαραίτητη ούτε τόσο επείγουσα. Ποτέ άλλοτε η ενότητά μας δεν αμφισβητήθηκε τόσο πολύ. Μαζί, θα καταφέρουμε να πετύχουμε περισσότερα από ό,τι οι μεμονωμένες και ασυντόνιστες δράσεις των κρατών μελών. Δεν υπάρχει σύγκρουση μεταξύ εθνικών και ευρωπαϊκών συμφερόντων. Τα κοινά μας συμφέροντα θα εξυπηρετηθούν μόνο με την κοινή μας στάση και δράση. Μόνο το συνδυασμένο βάρος μιας πραγματικής Ένωσης έχει τη δυνατότητα να επιτύχει ασφάλεια, ευημερία και δημοκρατία για τους πολίτες της και να έχει θετικό αντίκτυπο στον κόσμο. Τα συμφέροντα των πολιτών μας υλοποιούνται καλύτερα μέσω του κοινού σκοπού μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων και της ενότητας στη δράση εφαρμόζοντας από κοινού συνεκτικές πολιτικές.

Συνεργασία

Σε ένα πιο συνδεδεμένο κόσμο, η ΕΕ θα έλθει σε επαφή και θα συνεργαστεί με τρίτους. Υπό το πρίσμα των παγκόσμιων αξιακών αλυσίδων, της καλπάζουσας τεχνολογικής προόδου και της αυξανόμενης μετανάστευσης, η ΕΕ θα συμμετάσχει πλήρως στην παγκόσμια αγορά και θα συνεργαστεί για τη διαμόρφωση των κανόνων που τη διέπουν. Η Ένωση δεν μπορεί να υψώσει αναχώματα για να αποτρέψει τις εξωτερικές απειλές. Η υποχώρηση από τον κόσμο θα έχει ως αποτέλεσμα να μας στερήσει από τις ευκαιρίες που παρουσιάζει ένας συνδεδεμένος κόσμος. Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και η ανεπάρκεια των πόρων δεν γνωρίζουν σύνορα, όπως και το διακρατικό έγκλημα και η τρομοκρατία. Η εξωτερική διάσταση δεν μπορεί να διαχωριστεί από την εσωτερική. Στην πράξη, οι εσωτερικές πολιτικές συχνά ανταποκρίνονται στις επιπτώσεις της εξωτερικής δυναμικής. Θα διαχειριστούμε την αλληλεξάρτηση, μαζί με όλες τις ευκαιρίες, τις προκλήσεις και τους φόβους που αυτή συνεπάγεται, με τη συνεργασία μας με τον υπόλοιπο κόσμο και μέσα από αυτόν.

Υπευθυνότητα

Σε ένα πιο αμφιλεγόμενο κόσμο, η ΕΕ θα καθοδηγείται από ένα ισχυρό αίσθημα ευθύνης. Δεν υπάρχει μαγικό ραβδί για την επίλυση των κρίσεων: δεν υφίστανται έτοιμες συνταγές για να επιβληθούν λύσεις αλλού. Ωστόσο, η υπεύθυνη συμμετοχή μπορεί να οδηγήσει σε θετικές αλλαγές. Ως εκ τούτου, θα ενεργήσουμε άμεσα για την πρόληψη βίαιων συγκρούσεων, θα είμαστε ικανοί και έτοιμοι να ανταποκριθούμε υπεύθυνα αλλά και αποφασιστικά στις κρίσεις, θα διευκολύνουμε τις συμφωνίες σε τοπικό επίπεδο και θα δεσμευτούμε μακροπρόθεσμα. Θα αναλάβουμε την ευθύνη κυρίως στην Ευρώπη και στις γειτονικές της περιοχές, ενώ παράλληλα θα επιδιώξουμε στοχοθετημένη δράση πέραν αυτής. Θα δράσουμε σε παγκόσμια κλίμακα για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των συγκρούσεων και της φτώχειας, και για την προαγωγή του αδιαίρετου και οικουμενικού χαρακτήρα των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Εταιρική Σχέση

Η ΕΕ θα καταστεί ένας υπεύθυνος παγκόσμιος παράγοντας, ωστόσο η ευθύνη θα πρέπει να επιμερίζεται και απαιτεί να αφιερώσουμε χρόνο στις εταιρικές σχέσεις μας. Η συνυπευθυνότητα θα αποτελέσει την κατευθυντήρια αρχή μας με σκοπό την προώθηση μιας βασιζόμενης σε κανόνες παγκόσμιας τάξης. Για την επίτευξη των στόχων μας, θα απευθυνθούμε σε κράτη, περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς. Θα συνεργαστούμε με βασικούς εταίρους, ομοφρονούσες χώρες και περιφερειακές ομάδες χωρών. Θα συνεταιριστούμε επιλεκτικά με φορείς με τους οποίους η συνεργασία είναι απαραίτητη για την παροχή των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών και την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων. Θα εμβαθύνουμε τις εταιρικές μας σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών και τον ιδιωτικό τομέα που αποτελούν τους βασικούς παράγοντες σε ένα διαδικτυωμένο κόσμο. Αυτό θα το πράξουμε μέσω του διαλόγου και της στήριξης, αλλά και μέσω πιο καινοτόμων μορφών συμμετοχής.

3. ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΜΑΣ

Για την προαγωγή των κοινών μας συμφερόντων, τηρώντας σαφείς αρχές, θα επιδιώξουμε πέντε γενικές προτεραιότητες.

3.1 Η ασφάλεια της Ένωσής μας

Η Συνολική στρατηγική της ΕΕ ξεκινά από το εσωτερικό της. Στο πέραςμα των δεκαετιών, η Ένωσή μας έδωσε τη δυνατότητα στους πολίτες της να απολαύουν πρωτοφανή ασφάλεια, δημοκρατία και ευημερία. Θα αξιοποιήσουμε τα επιτεύγματα αυτά κατά τα επόμενα χρόνια. Ωστόσο σήμερα, η τρομοκρατία, οι υβριδικές απειλές, η αλλαγή του κλίματος, η οικονομική αστάθεια και η ενεργειακή ανασφάλεια θέτουν σε κίνδυνο τους πολίτες και το έδαφος της Ένωσης. Οι πολιτικές του φόβου αμφισβητούν τις ευρωπαϊκές αξίες και τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής. Για να διατηρήσουμε και να αναπτύξουμε ό,τι έχουμε επιτύχει μέχρι σήμερα, είναι σημαντικό να υπάρξει μια ουσιαστική αλλαγή. Για να διασφαλίσουμε την ασφάλειά μας, να προωθήσουμε την ευημερία μας και να προστατεύσουμε τις δημοκρατίες μας, θα ενισχύσουμε την ασφάλεια και την άμυνα, σε πλήρη συμμόρφωση με τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου. Θα πρέπει να μετατρέψουμε τις δεσμεύσεις μας για αμοιβαία συνδρομή και αλληλεγγύη σε πράξη και να συμβάλουμε περισσότερο στη συλλογική ασφάλεια της Ευρώπης μέσα από πέντε άξονες δράσης.

Ασφάλεια και άμυνα

Ως Ευρωπαίοι, οφείλουμε να αναλάβουμε μεγαλύτερη ευθύνη για την ασφάλειά μας. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι και ικανοί για την αποτροπή, την αντιμετώπιση των εξωτερικών απειλών και την προστασία μας από αυτές. Μολονότι το NATO υφίσταται για να υπερασπίζεται τα μέλη του - τα περισσότερα από τα οποία είναι ευρωπαϊκά - από τις εξωτερικές επιθέσεις, οι Ευρωπαίοι πρέπει να είναι καλύτερα εξοπλισμένοι, εκπαιδευμένοι και οργανωμένοι για να συμβάλουν αποφασιστικά σε αυτές τις συλλογικές προσπάθειες, καθώς και να δρουν αυτόνομα, όταν αυτό είναι απαραίτητο. Το κατάλληλο επίπεδο φιλοδοξίας και στρατηγικής αυτονομίας είναι σημαντικά για την ικανότητα της Ευρώπης να προωθή την ειρήνη και να κατοχυρώνει την ασφάλεια εντός και εκτός των συνόρων της.

Οι Ευρωπαίοι πρέπει να είναι σε θέση να προστατεύουν την Ευρώπη, να ανταποκρίνονται σε εξωτερικές κρίσεις και να βοηθούν στην ανάπτυξη της ασφάλειας και των αμυντικών ικανοτήτων των εταίρων μας, εκτελώντας τα καθήκοντα αυτά σε συνεργασία με τρίτους. Παράλληλα με τη διαχείριση των εξωτερικών κρίσεων και της δημιουργίας ικανοτήτων, η ΕΕ θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να συνδράμει στην προστασία των μελών της, κατόπιν αιτήσεώς τους, καθώς και των θεσμικών της οργάνων. Αυτό σημαίνει την υλοποίηση των δεσμεύσεών μας για αμοιβαία βοήθεια και αλληλεγγύη και περιλαμβάνει την αντιμετώπιση τόσο των εσωτερικών όσο και των εξωτερικών προκλήσεων, όπως η τρομοκρατία, οι υβριδικές απειλές, η ασφάλεια του κυβερνοχώρου και η ενεργειακή ασφάλεια, το οργανωμένο έγκλημα και η διαχείριση των εξωτερικών συνόρων. Για παράδειγμα, οι αποστολές και οι επιχειρήσεις της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (ΚΠΑΑ) μπορούν να συνεργαστούν με την Ευρωπαϊκή συνοριοφυλακή και ακτοφυλακή και τους ειδικευμένους οργανισμούς της ΕΕ για την ενίσχυση της προστασίας των συνόρων και της ασφάλειας στη θάλασσα ώστε να σωθούν περισσότερες ζωές, να καταπολεμηθεί το διασυνοριακό έγκλημα και να παρεμποδιστούν τα δίκτυα της λαθραίας διακίνησης.

Όταν πρόκειται για συλλογική άμυνα, το NATO παραμένει το βασικό πλαίσιο για τα περισσότερα κράτη μέλη. Ταυτόχρονα, οι σχέσεις ΕΕ-NATO δεν θίγουν τις πολιτικές ασφάλειας και άμυνας εκείνων των κρατών μελών που δεν είναι μέλη του NATO. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα εμβαθύνει τη συνεργασία με τη Βορειοατλαντική Συμμαχία επικουρικά, σε συνέργεια και με πλήρη σεβασμό του θεσμικού πλαισίου, της συμμετοχικότητας και της αυτονομίας ως προς τη λήψη αποφάσεων των δύο μερών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ πρέπει να ενισχυθεί ως μια κοινότητα ασφαλείας: Οι ευρωπαϊκές προσπάθειες ως προς την ασφάλεια και την άμυνα θα πρέπει να επιτρέψουν στην ΕΕ να δρα αυτόνομα, ενώ παράλληλα θα συμβάλουν στη συνεργασία με το NATO και στην ανάληψη δράσεων με αυτό. Μια πιο αξιόπιστη ευρωπαϊκή άμυνα είναι ουσιώδους σημασίας και για μια υγιή διατλαντική εταιρική σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Τα κράτη μέλη χρειάζονται τα βιομηχανικά και τεχνολογικά μέσα για να αποκτήσουν και να διατηρήσουν τις ανωτέρω ικανότητες που στηρίζουν τη δυνατότητά τους να δρουν αυτόνομα. Αν και η πολιτική άμυνας και οι συναφείς δαπάνες παραμένουν εθνικά προνόμια, κανένα κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να το πράξει μεμονωμένα: αυτό απαιτεί συντονισμένη και συνεργατική προσπάθεια. Μια βαθύτερη αμυντική συνεργασία συνεπάγεται διαλειτουργικότητα, αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και εμπιστοσύνη: αυξάνει την απόδοση των αμυντικών δαπανών. Η ανάπτυξη και διατήρηση αμυντικών ικανοτήτων απαιτεί αφενός επενδύσεις και αφετέρου, βελτιστοποίηση της χρήσης των εθνικών πόρων μέσω στενότερης συνεργασίας.

Η ΕΕ θα βοηθήσει τα κράτη μέλη και θα εντείνει τη συμβολή της στην ασφάλεια και την άμυνα της Ευρώπης σύμφωνα με τις Συνθήκες. Ο σταδιακός συγχρονισμός και η αμοιβαία προσαρμογή των κύκλων σχεδιασμού της εθνικής άμυνας και οι πρακτικές ανάπτυξης ικανοτήτων, μπορούν να ενισχύσουν τη στρατηγική σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών. Τα ενωσιακά κονδύλια για τη στήριξη της αμυντικής έρευνας και των τεχνολογιών και η πολυεθνική συνεργασία, και η πλήρης αξιοποίηση των δυνατοτήτων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας, αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για τις προσπάθειες της ευρωπαϊκής ασφάλειας και άμυνας που θα υποστηρίζεται από μια ισχυρή ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία.

Καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Σοβαρές τρομοκρατικές επιθέσεις έγιναν σε ευρωπαϊκό έδαφος αλλά και πέραν αυτού. Η αύξηση των επενδύσεων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και η αλληλεγγύη σε αυτό το πλαίσιο έχουν καθοριστική σημασία. Ως εκ τούτου, θα ενθαρρύνουμε την ευρύτερη ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία στον τομέα των πληροφοριών ασφαλείας μεταξύ των κρατών μελών και των οργανισμών της ΕΕ. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται κοινούς συναγερμούς για τα φαινόμενα βίαιου εξτρεμισμού, τα τρομοκρατικά δίκτυα και τους αλλοδαπούς τρομοκράτες μαχητές, καθώς επίσης και για την παρακολούθηση και την αφαίρεση παράνομου περιεχομένου από τα μέσα ενημέρωσης. Παράλληλα, η ΕΕ θα υποστηρίξει την ταχεία ανάκαμψη των κρατών μελών σε περίπτωση επιθέσεων, καταβάλλοντας ενισχυμένες προσπάθειες για την ασφάλεια του εφοδιασμού, την προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας και την ενίσχυση του εθελοντικού πλαισίου διαχείρισης κρίσεων στον κυβερνοχώρο. Για να καταπολεμήσουμε τον βίαιο εξτρεμισμό, θα εργαστούμε εντατικότερα στους τομείς της εκπαίδευσης, της επικοινωνίας, του πολιτισμού, της νεολαίας και του αθλητισμού. Θα εργαστούμε για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης διευρύνοντας τις συμπράξεις μας με την κοινωνία των πολιτών, τους κοινωνικούς φορείς, τον ιδιωτικό τομέα και τα θύματα της τρομοκρατίας, καθώς και μέσω του διαθρησκευτικού και διαπολιτισμικού διαλόγου. Και, πρωτίστως, η ΕΕ θα παραμείνει πιστή στις αξίες της τόσο σε εσωτερικό όσο και σε εξωτερικό επίπεδο: αυτό είναι άλλωστε το ισχυρότερο αντίδοτο που διαθέτουμε ενάντια στον βίαιο εξτρεμισμό. Επιπλέον, θα αναπτύξουμε περαιτέρω και σε πλαίσιο σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων την αντιτρομοκρατική συνεργασία με τη Βόρεια Αφρική, τη Μέση Ανατολή, τα δυτικά Βαλκάνια και την Τουρκία, μεταξύ άλλων, και θα συνεργαστούμε με εταίρους από όλο τον κόσμο για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων για την καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού και της ριζοσπαστικοποίησης.

Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο

Θα επικεντρωθούμε περισσότερο στην ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, εφοδιάζοντας την Ένωση με τα κατάλληλα μέσα και βοηθώντας τα κράτη μέλη να προστατευθούν από τις απειλές στον κυβερνοχώρο διατηρώντας τον παράλληλα ανοικτό, ελεύθερο και ασφαλή. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να ενισχυθούν οι τεχνολογικές ικανότητες με στόχο τον μετριασμό των απειλών και η ανθεκτικότητα των υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών κρίσιμης σημασίας, και να περιοριστεί το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο συνεπάγεται επίσης την προώθηση καινοτόμων συστημάτων τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), που διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα και την ακεραιότητα των δεδομένων, διαφυλάσσοντας ταυτόχρονα την ασφάλεια εντός του ευρωπαϊκού ψηφιακού χώρου μέσω της εφαρμογής κατάλληλων πολιτικών σχετικά με τον τόπο αποθήκευσης των δεδομένων και την πιστοποίηση των ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών. Απαιτείται η συνεκτίμηση των θεμάτων του κυβερνοχώρου σε όλους τους τομείς πολιτικής, ενισχύοντας τα σχετικά με τον κυβερνοχώρο στοιχεία των αποστολών και επιχειρήσεων της ΚΠΑΑ και αναπτύσσοντας περαιτέρω πλατφόρμες συνεργασίας. Η ΕΕ θα υποστηρίξει την πολιτική, επιχειρησιακή και τεχνική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα του κυβερνοχώρου, ιδίως ως προς την ανάλυση και τη διαχείριση των επιπτώσεων, και θα προωθήσει κοινές αξιολογήσεις μεταξύ δομών της ΕΕ και των σχετικών θεσμικών φορέων στα κράτη μέλη. Θα ενισχύσει τη συνεργασία της στον τομέα της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο με βασικούς εταίρους όπως οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ. Η αντίδραση της ΕΕ θα ενσωματωθεί επίσης σε ισχυρές συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών, θεσμικών οργάνων, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών μπορεί να εδραιώσει μια κοινή νοοτροπία ασφάλειας στον κυβερνοχώρο και να συμβάλει στην ετοιμότητα για πιθανές διαταραχές και επιθέσεις στον κυβερνοχώρο.

Ενεργειακή ασφάλεια

Η Ενεργειακή Ένωση συνιστά ολοκληρωμένη προσπάθεια για την εσωτερική και εξωτερική διάσταση της ευρωπαϊκής ενεργειακής ασφάλειας. Σύμφωνα με τους στόχους της Ενεργειακής Ένωσης, η ΕΕ θα επιδιώξει τη διαφοροποίηση των πηγών, των οδών εφοδιασμού και των προμηθευτών ενέργειας, ιδίως στον τομέα του φυσικού αερίου, καθώς επίσης και την προώθηση των πλέον αυστηρών προτύπων πυρηνικής ασφάλειας στις τρίτες χώρες. Μέσω της ενεργειακής διπλωματίας μας, θα συσφίξουμε σε παγκόσμιο επίπεδο τις σχέσεις μας με αξιόπιστες χώρες παραγωγής και διαμετακόμισης ενέργειας, και θα υποστηρίξουμε τη δημιουργία υποδομών που θα καταστήσουν δυνατή την πρόσβαση διαφοροποιημένων πηγών στις ευρωπαϊκές αγορές. Ωστόσο, οι δεσμευτικές συμφωνίες υποδομών με τρίτες χώρες μπορούν να έχουν διάφορες συνέπειες για την ασφάλεια του εφοδιασμού εντός της Ένωσης ή να παρεμποδίσουν τη λειτουργία της εσωτερικής ενεργειακής αγοράς. Επομένως, οι συμφωνίες αυτές πρέπει να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια και κάθε νέα υποδομή πρέπει να είναι πλήρως σύμμορφη με την ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης της τρίτης δέσμης μέτρων για την ενέργεια. Σε εσωτερικό επίπεδο, η ΕΕ θα επιδιώξει τη δημιουργία πλήρως λειτουργικής εσωτερικής ενεργειακής αγοράς, θα εστιάσει στη βιώσιμη ενέργεια και την ενεργειακή απόδοση, και θα αναπτύξει με συνέπεια τις υποδομές αντίστροφης ροής, διασύνδεσης και αποθήκευσης υδροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ).

Στρατηγικές επικοινωνίες

Η ΕΕ θα ενισχύσει τις στρατηγικές επικοινωνίες της επενδύοντας στη δημόσια διπλωματία και εναρμονίζοντάς την μεταξύ διαφόρων τομέων, με στόχο την καλύτερη σύνδεση της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ με τους πολίτες και την καλύτερη κοινοποίησή της προς τους εταίρους μας. Θα βελτιώσουμε τη συνέπεια και την ταχύτητα των μηνυμάτων σχετικά με τις αρχές και τις δράσεις μας. Επιπλέον, θα αντιμετωπίσουμε άμεσα την παραπληροφόρηση με αντικειμενικά αντεπιχειρήματα. Θα εξακολουθήσουμε να προωθούμε ένα περιβάλλον με ανοικτό και διερευνητικό πνεύμα για τα μέσα ενημέρωσης εντός και εκτός της ΕΕ, επιδιώκοντας επίσης τη συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

3.2 Ανθεκτικότητα κρατών και κοινωνιών πέρα από τα ανατολικά και νότια σύνορά μας

Είναι προς το συμφέρον των πολιτών μας να επενδύσουμε στην ανθεκτικότητα των κρατών και των κοινωνιών που βρίσκονται ανατολικά μας, έως την κεντρική Ασία, και στα νότια έως την κεντρική Αφρική. Η αστάθεια πέραν των συνόρων μας απειλεί το σύνολο των ζωτικών μας συμφερόντων. Αντίθετα, η ανθεκτικότητα, δηλαδή η ικανότητα των κρατών και των κοινωνιών να αναμορφώνονται για να αντέξουν εσωτερικές και εξωτερικές κρίσεις και να ανακάμψουν από αυτές, ωφελεί εμάς και τις χώρες των γειτονικές περιοχών μας, καλλιεργώντας το έδαφος για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης και ακμαίων κοινωνιών. Η ΕΕ θα προωθήσει, λοιπόν, μαζί με τους εταίρους της, την ανθεκτικότητα στις περιοχές που την περιβάλλουν. Ανθεκτικό κράτος σημαίνει ασφαλές κράτος και η ασφάλεια έχει καθοριστική σημασία για την ευημερία και τη δημοκρατία. Ωστόσο, ισχύει και το αντίστροφο. Για να διασφαλίσουμε τη βιώσιμη ασφάλεια, δεν πρόκειται να υποστηρίξουμε μόνο τους κρατικούς θεσμούς. Σύμφωνα με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, η ανθεκτικότητα συνιστά ευρύτερη έννοια που περιλαμβάνει όλα τα άτομα και την κοινωνία στο σύνολό της. Στον πυρήνα του ανθεκτικού κράτους βρίσκεται η ανθεκτική κοινωνία που χαρακτηρίζεται από δημοκρατία, εμπιστοσύνη στους θεσμούς και βιώσιμη ανάπτυξη.

Πολιτική διεύρυνσης

Κάθε ευρωπαϊκό κράτος που σέβεται και προωθεί τις αξίες που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες μας μπορεί να υποβάλει αίτηση προσχώρησης στην Ένωση. Μια αξιόπιστη πολιτική διεύρυνσης που βασίζεται σε αυστηρές και δίκαιες προϋποθέσεις αποτελεί αναντικατάστατο εργαλείο για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στο εσωτερικό των ενδιαφερόμενων χωρών, διασφαλίζοντας έτσι την πρόοδο του εκσυγχρονισμού και του εκδημοκρατισμού σύμφωνα με τα κριτήρια προσχώρησης. Η αξιόπιστη πολιτική διεύρυνσης αποτελεί στρατηγική επένδυση για την ασφάλεια και την ευημερία της Ευρώπης και έχει ήδη συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην εδραίωση της ειρήνης σε περιοχές οι οποίες στο παρελθόν επλήγησαν από τον πόλεμο.

Στο πλαίσιο της ισχύουσας πολιτικής για τη διεύρυνση, η μετανάστευση, η ενεργειακή ασφάλεια, η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα αποτελούν κοινές προκλήσεις μεταξύ της ΕΕ, των δυτικών Βαλκανίων και της Τουρκίας. Μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο με κοινή δράση. Ωστόσο, η ανθεκτικότητα των χωρών αυτών δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Η ΕΕ διαθέτει μοναδική επιρροή σε όλες αυτές τις χώρες. Επομένως, η στρατηγική πρόκληση για την ΕΕ αφορά την προώθηση της πολιτικής μεταρρύθμισης, του κράτους δικαίου, της οικονομικής σύγκλισης και των σχέσεων καλής γειτονίας στα δυτικά Βαλκάνια και την Τουρκία, επιδιώκοντας παράλληλα με συνέπεια τη συνεργασία σε διάφορους τομείς.

Η πολιτική της ΕΕ έναντι των υποψηφίων χωρών θα εξακολουθήσει να βασίζεται σε σαφή, αυστηρή και δίκαιη διαδικασία προσχώρησης. Αρχικά, θα επικεντρωθεί στις θεμελιώδεις απαιτήσεις προσχώρησης και θα προβλέπει περισσότερο έλεγχο των μεταρρυθμίσεων, σαφέστερες μεταρρυθμιστικές απαιτήσεις και υποβολή παρατηρήσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις τοπικές κοινωνίες των πολιτών. Ταυτόχρονα, η στήριξη της ΕΕ προς αυτές τις χώρες και η συνεργασία με αυτές πρέπει να αποφέρουν συγκεκριμένα οφέλη σήμερα, και πρέπει να διαδοθούν σωστά. Τούτο συνεπάγεται συνεργασία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, τη μετανάστευση, τις υποδομές, την ενέργεια και το κλίμα, εμβάθυνση των διαπροσωπικών επαφών και αναπροσαρμογή της συνδρομής της ΕΕ με στόχο την αισθητή βελτίωση της ευημερίας των πολιτών.

Οι γείτονές μας

Η ανθεκτικότητα των κρατών και των κοινωνιών αποτελεί τη στρατηγική μας προτεραιότητα στην περιοχή των γειτονικών χωρών μας. Πολλοί γείτονές μας, τόσο στα ανατολικά όσο και στα νότια, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ), επιθυμούν να αναπτύξουν στενότερες σχέσεις με την Ένωση. Η διαρκής έλξη που ασκεί η Ένωση μπορεί να ενθαρρύνει αλλαγές και δεν στρέφεται εναντίον καμίας χώρας. Στην ομάδα αυτή ανήκουν σήμερα χώρες όπως η Τυνησία ή η Γεωργία, που πέτυχαν να αναμορφωθούν σε ευημερούσες, ειρηνικές και σταθερές δημοκρατίες, πράγμα που αναμένεται να επηρεάσει τις αντίστοιχες περιφέρειές τους. Στο πλαίσιο της ΕΠΓ έχει αναληφθεί εκ νέου συνεργασία με τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης και της νότιας Μεσογείου που επιθυμούν να οικοδομήσουν στενότερες σχέσεις με την Ένωση. Θα υποστηρίξουμε αυτές τις χώρες για την εφαρμογή συμφωνιών σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένων των σφαιρικών και σε βάθος ζωνών ελευθέρων συναλλαγών (DCFTAs). Επιπλέον, θα εξετάσουμε με δημιουργικό πνεύμα την περαιτέρω εμβάθυνση των προσαρμοσμένων εταιρικών σχέσεων. Στις δυνατότητες συγκαταλέγονται η δημιουργία ενός οικονομικού χώρου με χώρες που εφαρμόζουν σφαιρικές και σε βάθος συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών, η επέκταση των διευρωπαϊκών δικτύων και της Ενεργειακής Κοινότητας, καθώς επίσης και η δημιουργία φυσικών και ψηφιακών συνδέσεων. Επίσης, θα ενισχυθούν οι κοινωνικοί δεσμοί με ενίσχυση της κινητικότητας, με πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές, με συνεργασία στον τομέα της έρευνας και με πλατφόρμες της κοινωνίας των πολιτών. Θα επιδιωχθεί η πλήρης συμμετοχή σε προγράμματα και οργανισμούς της ΕΕ παράλληλα με τον στρατηγικό διάλογο με σκοπό να προετοιμαστεί το έδαφος για την περαιτέρω συμμετοχή των χωρών αυτών στην ΚΠΑΑ.

Η ανθεκτικότητα αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για τις περιοχές ανατολικά και νότια της ΕΕ, τόσο σε χώρες που επιθυμούν να ενισχύσουν τους δεσμούς τους με την ΕΕ όσο και σε εκείνες, εντός και εκτός της ΕΠΓ, οι οποίες δεν έχουν τέτοιες επιδιώξεις. Η ΕΕ θα υποστηρίξει τις διαφορετικές οδούς για την επίτευξη της ανθεκτικότητας στις περιοχές πέραν των ανατολικών και τα νότιων συνόρων της, εστιάζοντας στις οξείες διαστάσεις της αστάθειας και στοχεύοντας σε εκείνες στις οποίες μπορούμε να επιφέρουμε ουσιαστικές αλλαγές.

Ανθεκτικότητα των περιοχών που μας περιβάλλουν

Η ΕΕ θα ακολουθήσει μια πολυδιάστατη προσέγγιση για την ανθεκτικότητα των περιοχών που μας περιβάλλουν. Ενώ τα καταπιεστικά κράτη είναι εγγενώς ευάλωτα σε μακροπρόθεσμο επίπεδο, υπάρχουν ωστόσο πολλοί τρόποι για να δημιουργηθούν ευημερούσες και ασφαλείς κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς. Θα εφαρμόσουμε συνεπώς εξατομικευμένες πολιτικές για τη στήριξη μιας χωρίς αποκλεισμούς και υπεύθυνης διακυβέρνησης, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η καταστολή καταπνίγει την έκφραση δυσαρέσκειας και περιθωριοποιεί τις κοινότητες. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα προαγάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω του διαλόγου και της στήριξης, μεταξύ άλλων και στις πιο δύσκολες περιπτώσεις. Μέσω μακροχρόνιων δεσμεύσεων, θα επιδιώξουμε σταθερά να προαγάγουμε την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Θα εφαρμόσουμε προσεγγίσεις βασισμένες στα δικαιώματα και την ανάληψη ευθύνης για τη μεταρρύθμιση των τομέων της δικαιοσύνης, της ασφάλειας και της άμυνας, και θα στηρίζουμε τα ευάλωτα κράτη στην δημιουργία ικανοτήτων, μεταξύ άλλων και στον κυβερνοχώρο. Θα προβούμε σε ενέργειες μέσω της ανάπτυξης, της διπλωματίας και της ΚΠΑΑ, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι προσπάθειές μας για τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας ενθαρρύνουν και ενισχύουν τις ικανότητες των εταίρων μας με στόχο την παροχή ασφάλειας στο πλαίσιο του κράτους δικαίου. Θα συνεργαστούμε με άλλους διεθνείς παράγοντες, συντονίζοντας τις δράσεις μας για την ανάπτυξη ικανοτήτων με τα ΗΕ και το ΝΑΤΟ ειδικότερα.

Τα κράτη είναι ανθεκτικά όταν οι κοινωνίες αισθάνονται ότι βρίσκονται σε καλύτερη θέση και έχουν ελπίδα για το μέλλον. Κατ' αναλογία προς τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, η ΕΕ θα υιοθετήσει μια κοινή προσέγγιση έναντι των οικείων πολιτικών για την ανθρωπιστική βοήθεια, την ανάπτυξη, τη μετανάστευση, το εμπόριο, τις επενδύσεις, τις υποδομές, την εκπαίδευση, την υγεία και την έρευνα, και θα βελτιώσει την οριζόντια συνοχή μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της. Θα καταπολεμήσουμε τη φτώχεια και την ανισότητα, θα διευρύνουμε την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και την κοινωνική ασφάλιση και θα υπεραμυνθούμε των ευκαιριών αξιοπρεπούς εργασίας, ιδίως για τις γυναίκες και τους νέους. Θα προωθήσουμε τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για νέα οικονομικά επιτεύγματα, για την απασχόληση και την ένταξη των περιθωριοποιημένων ομάδων. Τα αναπτυξιακά ταμεία θα πρέπει να αποτελέσουν καταλύτη στρατηγικών επενδύσεων μέσω συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, δίνοντας ώθηση στη βιώσιμη ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη μεταφορά δεξιοτήτων και τεχνολογίας. Θα αξιοποιήσουμε τις εμπορικές μας συμφωνίες για να στηρίξουμε τη βιώσιμη ανάπτυξη, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη διακυβέρνηση βάσει κανόνων.

Η ανθεκτικότητα των κοινωνιών θα ενισχυθεί με την εμβάθυνση των σχέσεων με την κοινωνία των πολιτών, ιδίως στο πλαίσιο των προσπαθειών της να διασφαλίσει τη λογοδοσία των κυβερνήσεων. Θα απευθυνθούμε κατά κύριο λόγο στις πολιτιστικές οργανώσεις, τις θρησκευτικές κοινότητες, τους κοινωνικούς εταίρους και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θα καταγγείλουμε τη συρρίκνωση του πεδίου δράσης της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων με τις παραβιάσεις της ελευθερίας του λόγου και του συνεταιρίζεσθαι. Οι θετικές μεταβολές δεν μπορούν παρά να είναι ενδογενείς και μπορεί να χρειαστούν χρόνια για να υλοποιηθούν. Η δέσμευσή μας προς την κοινωνία των πολιτών θα έχει επομένως μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Επίσης, θα ενισχύσουμε την ανθεκτικότητα των κοινωνιών με την εμβάθυνση των εργασιών στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της νεολαίας προκειμένου να ενθαρρύνουμε τον πλουραλισμό, τη συνύπαρξη και το σεβασμό.

Τέλος, η ΕΕ θα επιδιώξει μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στον τομέα της ενέργειας και του περιβάλλοντος. Η ενεργειακή μετάβαση είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στις περιοχές που μας περιβάλλουν, αλλά πρέπει να τύχει κατάλληλης διαχείρισης ώστε να αποφευχθεί η τροφοδότηση κοινωνικών εντάσεων. Η αλλαγή του κλίματος και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος επιδεινώνουν το ενδεχόμενο συγκρούσεων, λόγω των επιπτώσεών τους στην απερίημωση, την υποβάθμιση του εδάφους και των υδάτων και την έλλειψη τροφίμων. Κατ' αναλογία προς τις προσπάθειες για τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, οι πολιτικές μεταρρύθμισης του τομέα της ενέργειας και του περιβάλλοντος μπορούν να βοηθήσουν τις χώρες εταίρους καθ' όλη τη διάρκεια της ενεργειακής μετάβασης και της δράσης για το κλίμα. Με αυτές τις προσπάθειες, θα ενθαρρύνουμε την απελευθέρωση της ενέργειας, την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου και τη μεταφορά τεχνολογίας, παράλληλα με το μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτή. Θα υποστηρίξουμε επίσης τις κυβερνήσεις να επεξεργαστούν βιώσιμες δράσεις για την παραγωγή τροφίμων και τη χρήση των υδάτων και της ενέργειας με την ανάπτυξη, τη διπλωματία και την επιστημονική συνεργασία.

Μια πιο αποτελεσματική μεταναστευτική πολιτική

Ιδιαίτερη έμφαση στο πλαίσιο των εργασιών μας για την ανθεκτικότητα θα δοθεί στις χώρες καταγωγής και διέλευσης των μεταναστών και των προσφύγων. Θα εντείνουμε σημαντικά τις ανθρωπιστικές μας προσπάθειες στις χώρες αυτές, εστιάζοντας στην εκπαίδευση, τις γυναίκες και τα παιδιά. Από κοινού με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, θα διαμορφώσουμε κοινές και εξατομικευμένες προσεγγίσεις έναντι της μετανάστευσης, με γνώμονα την ανάπτυξη, τη διπλωματία, την κινητικότητα, τη νόμιμη μετανάστευση, τη διαχείριση των συνόρων, την επανεισδοχή και την επιστροφή. Μέσω της ανάπτυξης, των καταπιστευματικών ταμείων, της προληπτικής διπλωματίας και της διαμεσολάβησης, θα συνεργαστούμε με τις χώρες καταγωγής προκειμένου να αντιμετωπίσουμε και να αποτρέψουμε τα βαθύτερα αίτια των μετακινήσεων, να διαχειριστούμε τη μετανάστευση και να καταπολεμήσουμε το διασυνοριακό έγκλημα. Θα παράσχουμε στήριξη στις χώρες διέλευσης με τη βελτίωση των ικανοτήτων υποδοχής και παροχής ασύλου, καθώς και με την εξασφάλιση της παροχής εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και δυνατοτήτων βιοπορισμού στους μετανάστες. Οφείλουμε να ανακόψουμε τις ροές παράτυπων μεταναστών, καθιστώντας αποτελεσματικότερες τις επιστροφές και εξασφαλίζοντας νόμιμους διαύλους για την ανθρώπινη κινητικότητα. Αυτό σημαίνει ενίσχυση και εφαρμογή των υφιστάμενων νόμιμων και κυκλικών διαύλων μετανάστευσης. Αυτό σημαίνει, επίσης, ότι θα εργαστούμε για ένα αποτελεσματικότερο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου που κατοχυρώνει το δικαίωμα αίτησης ασύλου διασφαλίζοντας την ασφαλή, ελεγχόμενη και νόμιμη άφιξη προσφύγων που ζητούν διεθνή προστασία στην ΕΕ. Ταυτόχρονα, η ΕΕ θα συνεργαστεί με τους διεθνείς εταίρους της για να διασφαλιστεί η κοινή παγκόσμια ευθύνη και αλληλεγγύη. Θα δημιουργήσουμε αποτελεσματικότερες συμπράξεις για τη διαχείριση της μετανάστευσης με τις οργανώσεις των ΗΕ, τους αναδυόμενους παράγοντες, τις περιφερειακές οργανώσεις, την κοινωνία των πολιτών και τις τοπικές κοινότητες.

3.3 Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση έναντι των συγκρούσεων και των κρίσεων

Παρατηρούμε ολοένα και περισσότερο ευάλωτα κράτη να γίνονται έρμαιο βίαιων συγκρούσεων. Αυτές οι κρίσεις, καθώς και η απερίγραπτη βία και ο ανθρώπινος πόνος που προκαλούν, συνιστούν απειλή για τα κοινά μας συμφέροντα. Η ΕΕ θα συμμετάσχει με πρακτικό και βασιζόμενο σε αρχές τρόπο, στην οικοδόμηση της ειρήνης, επικεντρώνοντας τις προσπάθειές μας στις ανατολικές και νότιες περιοχές που μας περιβάλλουν, εξετάζοντας ταυτόχρονα το ενδεχόμενο της περαιτέρω κατά τόπο εμπλοκής μας ανάλογα με την περίπτωση. Η ΕΕ θα προαγάγει την ανθρώπινη ασφάλεια μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης.

Όλες αυτές οι συγκρούσεις ενέχουν πολλαπλή διάσταση που εκτείνεται από την ασφάλεια μέχρι την ισότητα των φύλων και από τη διακυβέρνηση μέχρι την οικονομία. Η εφαρμογή μιας *πολυδιάστατης* προσέγγισης με την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πολιτικών και μέσων που αποσκοπούν στην πρόληψη, τη διαχείριση και την επίλυση των συγκρούσεων έχει θεμελιώδη σημασία. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής της «ολοκληρωμένης προσέγγισης» θα επεκταθεί περαιτέρω. Δεν υπάρχουν άμεσες λύσεις σε οποιαδήποτε από αυτές τις συγκρούσεις. Η πείρα που αποκτήσαμε στη Σομαλία, το Μάλι, το Αφγανιστάν και αλλού τονίζει την παρατεταμένη τους διάρκεια. Η ΕΕ θα επιδιώξει συνεπώς μια προσέγγιση σε *επιμέρους στάδια*, αναλαμβάνοντας δράση σε όλα τα στάδια του κύκλου μιας σύγκρουσης. Θα επενδύσουμε στην πρόληψη, την επίλυση και τη σταθεροποίηση και θα αποφύγουμε την πρόωγη απεμπλοκή, όταν μια νέα κρίση ξεσπά κάπου αλλού. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες στην επίλυση των παρατεταμένων συγκρούσεων στις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης. Καμία από αυτές τις συγκρούσεις δεν εκτυλίσσεται σε ένα μόνο επίπεδο διακυβέρνησης. Οι συγκρούσεις, όπως αυτές στη Συρία και τη Λιβύη, ξεσπούν συχνά σε τοπικό επίπεδο, αλλά η εθνική, περιφερειακή και παγκόσμια εμβέλεια που αποκτούν τις καθιστά ιδιαίτερα περίπλοκες. Η ΕΕ θα επιδιώξει συνεπώς μια *πολυεπίπεδη* προσέγγιση έναντι των συγκρούσεων, αναλαμβάνοντας δράση σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο. Τέλος, καμία από αυτές τις συγκρούσεις δεν μπορούν να επιλυθούν αποκλειστικά από την ΕΕ. Θα συνεχίσουμε μια *πολυμερή* προσέγγιση με τη συμμετοχή όλων των παραγόντων που είναι παρόντες σε μια σύγκρουση και είναι απαραίτητοι για την επίλυσή της. Θα συνεργαστούμε πιο συστηματικά επιτόπου με περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς, διμερείς χορηγούς και την κοινωνία των πολιτών. Θα επιδιωχθεί επίσης μεγαλύτερη συνεργασία σε περιφερειακό και σε διεθνές επίπεδο. Η βιώσιμη ειρήνη μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω ολοκληρωμένων συμφωνιών που εδράζονται σε ευρείες, βαθιές και βιώσιμες περιφερειακές και διεθνείς εταιρικές σχέσεις.

Επίτευξη ειρήνης με προληπτικές δράσεις

Είναι γνωστό εδώ και καιρό ότι η πρόληψη των συγκρούσεων είναι πιο αποδοτική και αποτελεσματική από την εμπλοκή σε κρίσεις αφού αυτές εκδηλωθούν. Όταν ξεσπάσει μια σύγκρουση, με την πάροδο του χρόνου καθίσταται κατά κανόνα ακόμα πιο δυσεπίλυτη. Η ΕΕ έχει καλές επιδόσεις στον τομέα της εδραίωσης της ειρήνης και της διπλωματίας με προληπτικές δράσεις. Ως εκ τούτου, θα εντείνουμε τις προσπάθειές μας για την πρόληψη, την παρακολούθηση των βαθύτερων αιτίων, όπως οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι ανισότητες, η σημασία των φυσικών πόρων και η κλιματική αλλαγή, η οποία αποτελεί έναν πολλαπλασιαστή απειλών που επιδρά καταλυτικά στην έλλειψη νερού και τροφίμων, τις πανδημίες και τις εκτοπίσεις πληθυσμών.

Η έγκαιρη προειδοποίηση δεν έχει μεγάλη αξία εκτός εάν ακολουθείται από έγκαιρη δράση. Αυτό συνεπάγεται την τακτική υποβολή εκθέσεων και προτάσεων στο Συμβούλιο, την προληπτική διπλωματία και διαμεσολάβηση μέσω της κινητοποίησης των αντιπροσωπειών και των ειδικών εντεταλμένων της ΕΕ και την εμβάθυνση των συμπράξεων με την κοινωνία των πολιτών. Πρέπει να αναπτύξουμε μια πολιτική νοοτροπία της ταχύτερης λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση του κινδύνου βίαιων συγκρούσεων.

Ασφάλεια και σταθερότητα

Η ΕΕ θα συμμετάσχει πιο συστηματικά στη διάσταση της ασφάλειας αυτών των συγκρούσεων. Σε πλήρη συμμόρφωση με το διεθνές δίκαιο, η ευρωπαϊκή ασφάλεια και άμυνα πρέπει να είναι καλύτερα εξοπλισμένη για την οικοδόμηση της ειρήνης, την εγγύηση της ασφάλειας και την προστασία των ανθρώπινων ζώων, κυρίως αμάχων. Η ΕΕ πρέπει να είναι σε θέση να αντιδρά γρήγορα, υπεύθυνα και αποφασιστικά στις κρίσεις, συμβάλλοντας ειδικότερα στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Πρέπει να είναι σε θέση να παρέχει ασφάλεια όταν συνάπτονται ειρηνευτικές συμφωνίες και όταν σχηματίζονται ή τελούν υπό διαμόρφωση μεταβατικές κυβερνήσεις. Όταν δεν είναι έτοιμες, η ΕΕ θα πρέπει να είναι έτοιμη να στηρίξει και να βοηθήσει στην εδραίωση της κατά τόπους κατάπαυσης του πυρός και να δρομολογεί τη δημιουργία ικανοτήτων. Ταυτόχρονα, μέσω της συνεκτικής αξιοποίησης των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών της, η ΕΕ πρέπει να αντιμετωπίσει την εξάπλωση της ανασφάλειας που μπορεί ενδεχομένως να προκαλείται από τέτοιες συγκρούσεις και εκτείνεται από την παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων μέχρι την τρομοκρατία.

Όταν εμφανίζεται η προοπτική της σταθεροποίησης, η ΕΕ πρέπει να διευκολύνει τα νομιμοποιούμενα θεσμικά όργανα στην ταχεία παροχή βασικών υπηρεσιών και ασφάλειας στους τοπικούς πληθυσμούς, μειώνοντας τον κίνδυνο υποτροπής εκδηλώσεων βίας και επιτρέποντας στους εκτοπισμένους να επιστρέψουν. Συνεπώς, θα επιδιώξουμε τη γεφύρωση των κενών της δράσης μας μεταξύ του τερματισμού της βίας και της μακροχρόνιας ανάκαμψης, και της ανάπτυξη του διττού χαρακτήρα – ασφάλεια και ανάπτυξη – της ανειλημμένης δέσμευσής μας.

Διευθέτηση συγκρούσεων

Κάθε χώρα που αποτελεί εστία σύγκρουσης θα πρέπει να συνάψει και πάλι το δικό της κοινωνικό συμβόλαιο μεταξύ του κράτους και των πολιτών της. Η Ένωση θα στηρίξει τις προσπάθειες αυτές, ενισχύοντας τη χωρίς αποκλεισμούς διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα. Όταν το «κέντρο» έχει συνθλιβεί, η ανάληψη δράσης μόνο από την κορυφή προς τη βάση έχει περιορισμένο αντίκτυπο. Μια πολιτική λύση χωρίς αποκλεισμούς απαιτεί δράση σε όλα τα επίπεδα. Μέσω της ΚΠΑΑ, της ανάπτυξης και εξειδικευμένων χρηματοπιστωτικών μέσων, θα συγκεράσουμε τις προσπάθειες από την κορυφή προς τη βάση και από τη βάση προς την κορυφή, ενισχύοντας τα θεμέλια για βιώσιμη κρατική υπόσταση που θα βασίζεται στην τοπική ευθύνη. Η συνεργασία σε τοπικό επίπεδο - για παράδειγμα με τις τοπικές αρχές και δήμους και κοινότητες - μπορεί να συμβάλει στην παροχή των βασικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και επιτρέπει μια βαθύτερη συμμετοχή που στηρίζεται στην κοινωνία των πολιτών. Οι εργασίες προς αυτήν την κατεύθυνση θα συμβάλουν επίσης στην καλύτερη γνώση των τοπικών συνθηκών, πράγμα που θα μας επιτρέψει να διαχωρίσουμε μεταξύ των ομάδων εκείνων με τις οποίες θα συνομιλούμε, χωρίς ωστόσο να υποστηρίζουμε, και των ομάδων που θα υποστηρίζουμε ενεργά ως υπέρμαχους της ανθρώπινης ασφάλειας και συμφιλίωσης.

Η ΕΕ θα ενθαρρύνει επίσης τη διακυβέρνηση χωρίς αποκλεισμούς σε όλα τα επίπεδα μέσω της διαμεσολάβησης και της διευκόλυνσης. Ταυτόχρονα, θα αναπτύξουμε πιο δημιουργικές προσεγγίσεις στη διπλωματία. Αυτό σημαίνει επίσης ότι θα προωθήσουμε το ρόλο των γυναικών σε ειρηνευτικές προσπάθειες – από την εφαρμογή της απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια έως τη βελτίωση της εσωτερικής ισορροπίας των φύλων στην ΕΕ. Συνεπάγεται πιο συστηματική προσφυγή στην πολιτιστική, διαθρησκευτική, επιστημονική και οικονομική διπλωματία σε συνθήκες συγκρούσεων.

Πολιτική οικονομία της ειρήνης

Η ΕΕ θα αναπτύξει τον χώρο στον οποίο η νόμιμη οικονομία μπορεί να εδραιωθεί και να παγιωθεί. Εν μέσω βίαιων συγκρούσεων, αυτό σημαίνει ότι θα διασφαλίσει την πρόσβαση σε ανθρωπιστική βοήθεια ώστε να επιτρέψει τη διάθεση βασικών προϊόντων και υπηρεσιών. Σημαίνει επίσης ότι θα εργαστεί για να διαλύσει την πολιτική οικονομία του πολέμου και να δημιουργήσει ευκαιρίες που να ευνοούν νόμιμα μέσα διαβίωσης. Κάτι τέτοιο απαιτεί τη δημιουργία περισσότερων συνεργειών μεταξύ ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας, τη διαμόρφωση της στήριξής μας κατά τρόπο ώστε να παρέχουμε υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, προστασία, βασικά αγαθά και νόμιμη απασχόληση. Όταν εμφανίζονται προοπτικές σταθεροποίησης, τότε το εμπόριο και η ανάπτυξη – λειτουργώντας σε σύμπραξη – μπορούν να στηρίξουν τη μακροπρόθεσμη εδραίωση της ειρήνης.

Περιοριστικά μέτρα, συνδυαζόμενα με διπλωματικές ενέργειες, είναι βασικά μέσα για την ανάδειξη της ειρηνικής αλλαγής. Μπορούν να διαδραματίσουν εξέχοντα ρόλο στην αποτροπή, στην πρόληψη των συγκρούσεων και στην επίλυσή τους. Έξυπνες κυρώσεις, σύμφωνες με το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο, θα σταθμιστούν προσεκτικά και θα ελέγχονται ώστε να στηρίζουν τη νόμιμη οικονομία και να μην βλάψουν τις τοπικές κοινωνίες. Προκειμένου να καταπολεμήσει την οικονομία του εγκλήματος εν καιρώ πολέμου, η ΕΕ θα πρέπει επίσης να εκσυγχρονίσει την πολιτική της για τον έλεγχο των εξαγωγών αγαθών διπλής χρήσεως και να καταπολεμήσει την παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών και φυσικών πόρων.

3.4 Περιφερειακές δομές συνεργασίας

Σε έναν κόσμο που έχει παγιδευτεί μεταξύ παγκόσμιων πιέσεων και τοπικών αντιδράσεων, η περιφερειακή δυναμική έρχεται στο προσκήνιο. Όντας πολύπλοκα δίκτυα εξουσίας, διάδρασης και ταυτότητας, οι περιφέρειες συνιστούν χώρους διακυβέρνησης καίριας σημασίας σε έναν αποκεντρωμένο κόσμο. Εθελοντικές μορφές περιφερειακής διακυβέρνησης προσφέρουν σε κράτη και λαούς την ευκαιρία να διαχειριστούν καλύτερα προβληματισμούς στον τομέα της ασφάλειας, να δρέψουν τα οικονομικά οφέλη της παγκοσμιοποίησης, να εκφράσουν με πιο ολοκληρωμένο τρόπο πολιτιστικά στοιχεία και ταυτότητες και να προβάλλουν επιρροή στις διεθνείς υποθέσεις. Πρόκειται για σκεπτικό ουσιώδους σημασίας για την ειρήνη και την ανάπτυξη της ίδιας της ΕΕ στον 21^ο αιώνα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα προωθήσουμε και θα στηρίξουμε τη συνεργατική περιφερειακή τάξη σε όλον τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων των πιο διχασμένων περιοχών. Η περιφερειακή τάξη δεν λαμβάνει μόνο μια μορφή. Όπου αυτό είναι δυνατό και συμβατό με τα συμφέροντά μας, η ΕΕ θα στηρίξει περιφερειακούς οργανισμούς. Δεν θα καταβάλλουμε προσπάθεια για να εξάγουμε το δικό μας μοντέλο, αλλά μάλλον θα επιδιώξουμε αμοιβαία έμπνευση από διαφορετικές περιφερειακές εμπειρίες. Οι περιφερειακές δομές συνεργασίας, ωστόσο, δεν δημιουργούνται μόνο από οργανισμούς. Συμπεριλαμβάνουν ένα μείγμα διμερών, υποπεριφερειακών, περιφερειακών και διαπεριφερειακών σχέσεων. Χαρακτηρίζονται επίσης από τον ρόλο που διαδραματίζουν παγκόσμιοι παράγοντες σε συνδυασμό με περιφερειακά αυτεξούσιες προσπάθειες συνεργασίας. Από κοινού, οι εν λόγω προσπάθειες μπορούν να αντιμετωπίσουν διεθνικές συγκρούσεις, προκλήσεις και ευκαιρίες. Σε διαφορετικές περιφέρειες του κόσμου, η ΕΕ θα έχει διαφορετικούς στόχους. Σε όλες τις περιφέρειες, θα επενδύσουμε σε σχέσεις συνεργασίας ώστε να τονώσουμε τη συνυπευθυνότητα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η ευρωπαϊκή τάξη ασφάλειας

Η κυριαρχία, η ανεξαρτησία και η εδαφική ακεραιότητα των κρατών, το απαραβίαστο των συνόρων και η ειρηνική διευθέτηση των διαφορών συνιστούν βασικά στοιχεία της ευρωπαϊκής τάξης ασφάλειας. Οι αρχές αυτές ισχύουν για όλα τα κράτη, τόσο εντός όσο και πέραν των συνόρων της ΕΕ.

Ωστόσο, η ειρήνη και η σταθερότητα στην Ευρώπη δεν είναι πλέον δεδομένες. Η παραβίαση του διεθνούς δικαίου από την πλευρά της Ρωσίας και η αποσταθεροποίηση της Ουκρανίας, παράλληλα με τις παρατεταμένες συγκρούσεις στην ευρύτερη περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, συνιστούν πρόκληση που επηρεάζει την ευρωπαϊκή τάξη ασφαλείας στον πυρήνα της. Η ΕΕ θα παραμείνει ενωμένη στην προάσπιση του διεθνούς δικαίου, της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της συνεργασίας και του δικαιώματος κάθε χώρας να επιλέγει ελεύθερα το μέλλον της.

Η διαχείριση της σχέσης με τη Ρωσία αποτελεί βασική στρατηγική πρόκληση. Μια συνεπής και ενωμένη προσέγγιση θα πρέπει να παραμείνει ο ακρογωνιαίος λίθος της πολιτικής της ΕΕ προς τη Ρωσία. Ουσιαστικές αλλαγές στις σχέσεις μεταξύ ΕΕ και Ρωσίας εδράζονται στον πλήρη σεβασμό του διεθνούς δικαίου και των αρχών που στηρίζουν την ευρωπαϊκή τάξη ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι και της Χάρτας των Παρισίων. Δεν θα αναγνωρίσουμε την παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσία ούτε θα δεχτούμε την αποσταθεροποίηση της ανατολικής Ουκρανίας. Θα ενισχύσουμε την ΕΕ, θα ενισχύσουμε την ανθεκτικότητα των ανατολικών γειτόνων μας και θα υπερασπιστούμε το δικαίωμά τους να καθορίζουν ελεύθερα την προσέγγισή τους προς την ΕΕ. Παράλληλα, η ΕΕ και η Ρωσία είναι αλληλεξαρτώμενες. Ως εκ τούτου, θα διεξάγουμε διάλογο με τη Ρωσία σχετικά με τα σημεία στα οποία υπάρχουν διαφωνίες και θα συνεργαστούμε εάν και όταν τα συμφέροντά μας συμπίπτουν. Πλέον των ζητημάτων εξωτερικών πολιτικής επί των οποίων συνεργαζόμαστε σήμερα, θα μπορούσε να υπάρξει επιλεκτική συνεργασία σε θέματα που έχουν και ευρωπαϊκό ενδιαφέρον, περιλαμβανομένων του κλίματος, της Αρκτικής, της ασφαλείας στη θάλασσα, της εκπαίδευσης, της έρευνας και της διασυνοριακής συνεργασίας. Η συνεργασία θα μπορούσε να περιλαμβάνει και βαθύτερους κοινωνικούς δεσμούς μέσω της διευκόλυνσης της κυκλοφορίας των φοιτητών, της κοινωνίας των πολιτών και όσων ταξιδεύουν για επιχειρηματικούς λόγους.

Καλύπτοντας την περιοχή, η ΕΕ θα ενθαρρύνει τη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης και με τον Οργανισμό για την ασφάλεια και τη συνεργασία στην Ευρώπη. Ο ΟΑΣΑ, ως πανευρωπαϊκός οργανισμός που εκτείνεται ως την Κεντρική Ασία με διατλαντικό σύνδεσμο, βρίσκεται στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού πλέγματος ασφαλείας. Η ΕΕ θα ενισχύσει τη συμβολή της στο πλαίσιο του ΟΑΣΑ και τη συνεργασία μαζί του ως πυλώνα της ευρωπαϊκής ασφαλείας.

Μια ειρηνική και ευημερούσα Μεσόγειος, Μέση Ανατολή και Αφρική

Η Μεσόγειος, η Μέση Ανατολή και τμήματα της υποσαχάριας Αφρικής βρίσκονται σε αναβρασμό, η έκβαση του οποίου είναι πιθανό να αποσαφηνιστεί μόνο μετά το πέρας δεκαετιών. Η επίλυση συγκρούσεων και η προώθηση της ανάπτυξης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον νότο είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση της απειλής της τρομοκρατίας, των προκλήσεων του δημογραφικού προβλήματος, της μετανάστευσης και της κλιματικής αλλαγής και για την αξιοποίηση της ευκαιρίας κοινής ευημερίας. Η ΕΕ θα εντείνει τη στήριξή της σε και τη συνεργασία της με περιφερειακούς και υποπεριφερειακούς οργανισμούς στην Αφρική και στη Μέση Ανατολή, καθώς και λειτουργικές μορφές συνεργασίας στην περιοχή. Ωστόσο, οι περιφερειακοί οργανισμοί δεν καλύπτουν όλες τις σχετικές δυναμικές, ενώ ορισμένοι αντανakλούν υφιστάμενες αποκλίσεις. Ως εκ τούτου, θα ενεργήσουμε με ευελιξία για να συμβάλλουμε στη γεφύρωση των αποκλίσεων και να στηρίζουμε τους περιφερειακούς παράγοντες στην επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων. Κάτι τέτοιο θα επιτευχθεί με την κινητοποίηση των διμερών και πολυμερών πολιτικών και πλαισίων μας καθώς και συμπράττοντας με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της περιοχής.

Η ΕΕ θα ακολουθήσει πέντε άξονες δράσης. Πρώτον, στο Μαγκρέμπ και στη Μέση Ανατολή, η ΕΕ θα στηρίξει τη λειτουργική πολυμερή συνεργασία. Θα υποστηρίξουμε τη συνεργασία σε πρακτικά ζητήματα, μεταξύ άλλων μέσω της Ένωσης για τη Μεσόγειο, σε ζητήματα όπως η ασφάλεια των συνόρων, η παράνομη εμπορία αγαθών και ανθρώπων, η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η μη διάδοση των πυρηνικών όπλων, η ασφάλεια στον τομέα του ύδατος και η επισιτιστική ασφάλεια, η ενέργεια και το κλίμα, η διαχείριση των υποδομών και των καταστροφών. Θα ενθαρρύνουμε τον διάλογο και τη διαπραγματεύση σε περιφερειακές συγκρούσεις όπως αυτές στη Συρία και στη Λιβύη. Αναφορικά με τη σύρραξη μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων, η ΕΕ θα εργαστεί στενά με την Τετραμερή, με τον Αραβικό Σύνδεσμο και με όλα τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη ώστε να διασφαλίσουμε την προοπτική μιας βιώσιμης δικρατικής λύσης που θα βασίζεται στα σύνορα του 1967 με ισοδύναμες ανταλλαγές εδαφών και να επαναδιαμορφώσουμε τις προϋποθέσεις για ουσιαστικές διαπραγματεύσεις. Η ΕΕ θα προωθήσει επίσης την πλήρη συμμόρφωση με το ευρωπαϊκό και το διεθνές δίκαιο κατά την εμβάθυνση της συνεργασίας με το Ισραήλ και την Παλαιστινιακή Αρχή.

Δεύτερον, η ΕΕ θα εμβαθύνει την τομεακή συνεργασία με την Τουρκία, επιδιώκοντας την παγίωση της δημοκρατίας στην Τουρκία σύμφωνα με τα κριτήρια προσχώρησής της, συμπεριλαμβανομένης της ομαλοποίησης των σχέσεων με την Κύπρο. Η ΕΕ θα συνεχίσει, επομένως, τη διαδικασία προσχώρησης – μένοντας πιστή σε αυστηρές και δίκαιες προϋποθέσεις προσχώρησης – ενώ θα διενεργεί διάλογο με συνεκτικό τρόπο σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, την περιφερειακή ασφάλεια και τους πρόσφυγες. Θα εργαστούμε επίσης για μια σύγχρονη τελωνειακή ένωση και για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, ενώ θα συνεργαστούμε περαιτέρω με την Τουρκία στους τομείς της εκπαίδευσης, της ενέργειας και των μεταφορών.

Τρίτον, η ΕΕ θα επιδιώξει την ισορροπημένη εμπλοκή της στον Κόλπο. Θα συνεχίσει να συνεργάζεται με το Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου (ΣΣΚ) και με μεμονωμένες χώρες του Κόλπου. Αξιοποιώντας τη συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν και την εφαρμογή της, θα εμπλέξει επίσης σταδιακά το Ιράν σε τομείς όπως το εμπόριο, η έρευνα, το περιβάλλον, η ενέργεια, η καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας αγαθών και ανθρώπων, η μετανάστευση και οι κοινωνικές ανταλλαγές. Θα εμβαθύνει το διάλογο με το Ιράν και τις χώρες ΣΣΚ σχετικά με περιφερειακές συγκρούσεις, ανθρώπινα δικαιώματα και με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, επιδιώκοντας να προλάβει τη μετάδοση των επιπτώσεων των υφιστάμενων κρίσεων και να καλλιεργήσει το περιθώριο συνεργασίας και διπλωματικών επαφών.

Τέταρτον, εν όψει των αυξανόμενων διασυνδέσεων μεταξύ της Βόρειας και της υποσαχάριας Αφρικής, καθώς και μεταξύ του Κέρατος της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, η ΕΕ θα στηρίζει τη συνεργασία ανάμεσα σε αυτές τις υποπεριφέρειες. Κάτι τέτοιο περιλαμβάνει την ενθάρρυνση τριγωνικών σχέσεων σε όλη την Ερυθρά Θάλασσα μεταξύ της Ευρώπης, του Κέρατος της Αφρικής και του Κόλπου ώστε να αντιμετωπιστούν κοινές προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας και οικονομικές ευκαιρίες. Συνεπάγεται τη συστηματική αντιμετώπιση των διασυννοριακών δυναμικών στη Βόρεια και στη Δυτική Αφρική, στις περιοχές Σαχέλ και Λίμνης Τσαντ μέσω στενότερων δεσμών με την Αφρικανική Ένωση, την Οικονομική Κοινότητα των Δυτικοαφρικανικών Κρατών (ECOWAS) και την Ομάδα των Πέντε για το Σαχέλ.

Τέλος, θα επενδύσουμε στην ειρήνη και στην ανάπτυξη στην Αφρική ως επένδυση στη δική μας ασφάλεια και ευημερία. Θα εντείνουμε τη συνεργασία με και τη στήριξη προς την Αφρικανική Ένωση, καθώς και προς την ECOWAS, τη Διακυβερνητική Αρχή για την ανάπτυξη στην ανατολική Αφρική, και την Κοινότητα Ανατολικής Αφρικής, μεταξύ άλλων. Πρέπει να ενισχύσουμε τις προσπάθειές μας για την τόνωση της ανάπτυξης και της απασχόλησης στην Αφρική. Οι συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης μπορούν να δώσουν ώθηση στην αφρικανική ολοκλήρωση και κινητικότητα και να ενθαρρύνουν την πλήρη και ισότιμη συμμετοχή της Αφρικής στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας. Χρειάζεται επίσης ένα ποιοτικό άλμα στις ευρωπαϊκές επενδύσεις στην Αφρική για να υποστηριχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη. Θα οικοδομήσουμε ισχυρότερους δεσμούς μεταξύ των πολιτικών μας για το εμπόριο, την ανάπτυξη και την ασφάλεια στην Αφρική και θα συνδυάσουμε τις αναπτυξιακές προσπάθειες με έργο για τη μετανάστευση, την υγεία, την εκπαίδευση, την ενέργεια και το κλίμα, την έρευνα και την τεχνολογία, με βασικό στόχο τη βελτίωση της επισιτιστικής ασφάλειας. Θα συνεχίσουμε να υποστηρίζουμε τις προσπάθειες για ειρήνη και ασφάλεια στην Αφρική και να συνδράμουμε στο έργο των αφρικανικών οργανισμών αναφορικά με την πρόληψη συγκρούσεων, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, τη μετανάστευση και τη διαχείριση των συνόρων. Τα ανωτέρω θα τα πετύχουμε μέσω της διπλωματίας, της ΚΠΑΑ και της ανάπτυξης, καθώς και μέσω καταπιστευματικών ταμείων για την υποστήριξη περιφερειακών στρατηγικών.

Πιο κοντά στον Ατλαντικό

Η ΕΕ θα επενδύσει περαιτέρω σε ισχυρούς δεσμούς μεταξύ των δύο πλευρών του Ατλαντικού, τόσο στον Βορρά όσο και στον Νότο. Μια ισχυρή διατλαντική εταιρική σχέση μέσω του ΝΑΤΟ και με τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά μας βοηθά να ενισχύσουμε την αντοχή μας, να αντιμετωπίσουμε τις συγκρούσεις και να συμβάλουμε στην αποτελεσματική παγκόσμια διακυβέρνηση. Το ΝΑΤΟ στάθηκε για τα μέλη του η βάση της ευρωατλαντικής ασφάλειας για σχεδόν 70 χρόνια. Παραμένει η ισχυρότερη και πιο αποτελεσματική στρατιωτική συμμαχία στον κόσμο. Η ΕΕ θα εμβαθύνει την εταιρική σχέση της με το ΝΑΤΟ μέσω της ανάπτυξης συντονισμένων αμυντικών ικανοτήτων, παράλληλων και συγχρονισμένων ασκήσεων και αμοιβαία ενισχυόμενων ενεργειών για την οικοδόμηση των ικανοτήτων των εταίρων μας, την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών και απειλών στον κυβερνοχώρο και την προώθηση της ασφάλειας στη θάλασσα.

Μαζί με τις ΗΠΑ, η ΕΕ θα καταβάλλει προσπάθεια για μια Διατλαντική Εταιρική Σχέση Εμπορίου και Επενδύσεων (TTIP). Όπως και η Συνολική Οικονομική και Εμπορική Συμφωνία (CETA) με τον Καναδά, η TTIP συνιστά απόδειξη της διατλαντικής δέσμευσης σε κοινές αξίες και σηματοδοτεί τη βούλησή μας να επιδιώξουμε μια φιλόδοξη εμπορική ατζέντα βάσει κανόνων. Αναφορικά με την ευρύτερη ατζέντα ασφάλειας, οι ΗΠΑ θα εξακολουθήσουν να είναι ο βασικός εταίρος μας. Η ΕΕ θα εμβαθύνει τη συνεργασία με τις ΗΠΑ και τον Καναδά σε δράσεις για τη διαχείριση κρίσεων, την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, τη μετανάστευση, την ενέργεια και το κλίμα.

Στην ευρύτερη περιοχή του Ατλαντικού, η Ένωση θα διευρύνει τη συνεργασία με τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική και θα οικοδομήσει ισχυρότερες εταιρικές σχέσεις, βασιζόμενες σε κοινές αξίες και κοινά συμφέροντα. Θα αναπτύξει πολυμερείς δεσμούς με την Κοινότητα των Κρατών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής (CELAC) και με διάφορες περιφερειακές ομάδες ανάλογα με το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα. Θα εντείνουμε τον πολιτικό διάλογο και τη συνεργασία για τη μετανάστευση, τη θαλάσσια ασφάλεια και την προστασία της ωκεάνιας ζωής, την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια, τον αφοπλισμό, τη μη διάδοση πυρηνικών όπλων και τον έλεγχο όπλων, καθώς και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Θα επιδιώξουμε την επίτευξη συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών με τη MERCOSUR, θα εμπλουτίσουμε τη Συμφωνία Πολιτικού Διαλόγου και Συνεργασίας με την Κούβα και θα επενδύσουμε σε βαθύτερες κοινωνικοοικονομικές διασυνδέσεις με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, διευκολύνοντας τη χορήγηση θεωρήσεων, τις ανταλλαγές φοιτητών, τα σχέδια αδελφοποίησης, τη συνεργασία στον τομέα της έρευνας και τα τεχνικά έργα. Επίσης, θα στηρίξουμε ενεργά τη διαπραγμάτευση και την εφαρμογή ειρηνευτικών συμφωνιών στην περιοχή, όπως κάνουμε στην Κολομβία.

Μια διασυνδεδεμένη Ασία

Η ευημερία στην Ευρώπη και η ασφάλεια στην Ασία συνδέονται άμεσα. Λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική βαρύτητα της Ασίας για την ΕΕ και αντιστρόφως, η ειρήνη και η σταθερότητα στην Ασία είναι προϋπόθεση για την ευημερία μας. Θα εμβαθύνουμε την οικονομική διπλωματία και θα ενισχύσουμε τον ρόλο μας στην ασφάλεια στην Ασία.

Η ΕΕ θα συνεργαστεί με την Κίνα με βάση τον σεβασμό του κράτους δικαίου, τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και διεθνώς. Θα προσεγγίσουμε με συνέπεια τα κίνητρα διασύνδεσης της Κίνας με τη Δύση, αυξάνοντας στο μέγιστο τις δυνατότητες της Πλατφόρμας Διασύνδεσης ΕΕ-Κίνας και των πλαισίων ASEM και ΕΕ-ASEAN. Η ΕΕ θα εμβαθύνει επίσης το εμπόριο και τις επενδύσεις με την Κίνα, αποβλέποντας σε ισότιμους όρους ανταγωνισμού, στη δέουσα προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, την ενίσχυση της συνεργασίας στις τεχνολογίες αιχμής και τον διάλογο για τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κλιματική δράση. Παράλληλα, η ΕΕ θα εμβαθύνει την οικονομική της διπλωματία στην περιοχή, επιδιώκοντας φιλόδοξες συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με στρατηγικούς εταίρους όπως η Ιαπωνία και η Ινδία, καθώς και με κράτη μέλη του ASEAN, με απώτερο στόχο ενδεχόμενη συμφωνία ΕΕ-ASEAN.

Επίσης, θα διαμορφώσουμε μια πολιτικά σφαιρικότερη προσέγγιση της Ασίας, επιδιώκοντας μεγαλύτερη πρακτική συμβολή στην ασφάλεια στην Ασία. Θα διευρύνουμε τις εταιρικές μας σχέσεις, επίσης στον τομέα της ασφάλειας, με την Ιαπωνία, τη Δημοκρατία της Κορέας, την Ινδονησία και άλλα κράτη. Θα εξακολουθήσουμε να στηρίζουμε τις διαδικασίες οικοδόμησης κρατικών δομών και συμφιλίωσης στο Αφγανιστάν, μαζί με τους περιφερειακούς και διεθνείς μας εταίρους. Θα εργαστούμε για τη μη διάδοση πυρηνικών όπλων στην Κορεατική Χερσόνησο. Στην ανατολική και νοτιοανατολική Ασία, θα στηρίζουμε την ελευθερία της ναυσιπλοΐας, θα εμμείνουμε στην τήρηση του διεθνούς δικαίου, περιλαμβανομένων του δικαίου της θάλασσας και των σχετικών διαδικασιών διαιτησίας, και θα ενθαρρύνουμε την ειρηνική διευθέτηση των θαλάσσιων διαφορών. Θα συμβάλουμε στην οικοδόμηση ναυτικών ικανοτήτων και θα στηρίζουμε μια περιφερειακή αρχιτεκτονική ασφάλειας υπό την ηγεσία του ASEAN. Στην κεντρική και τη νότια Ασία, θα εμβαθύνουμε τη συνεργασία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της παράνομης διακίνησης ανθρώπων και της παράνομης μετανάστευσης, καθώς και τη διασύνδεση των μεταφορών, του εμπορίου και της ενέργειας. Στις περιοχές του Ινδοειρηνικού και της ανατολικής Ασίας, η ΕΕ θα προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα και θα στηρίξει τη δημοκρατική μετάβαση, όπως στη Μιανμάρ/Βιρμανία.

Συνεργασία με την Αρκτική

Με τρία κράτη μέλη και δύο μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου να είναι κράτη της Αρκτικής, είναι στρατηγικό συμφέρον της ΕΕ να παραμείνει η Αρκτική περιοχή χαμηλών εντάσεων, με τη διαρκή συνεργασία να εξασφαλίζεται από το Αρκτικό Συμβούλιο, με ένα λειτουργικό νομικό πλαίσιο και με ισχυρή πολιτική συνεργασία και συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας. Η ΕΕ θα συνεισφέρει μέσα από εντατικές εργασίες για κλιματική δράση και περιβαλλοντική έρευνα, αειφόρο ανάπτυξη, τηλεπικοινωνίες, έρευνα και διάσωση, καθώς και μέσα από τη στενή συνεργασία με τα κράτη, τα ιδρύματα, τους αυτόχθονες και τις τοπικές κοινότητες της Αρκτικής.

3.5 Παγκόσμια διακυβέρνηση για τον 21ο αιώνα:

Χωρίς παγκόσμιους κανόνες και μέσα επιβολής τους, η ειρήνη και η ασφάλεια, η ευημερία και η δημοκρατία, ήτοι τα κοινά μας συμφέροντα, διακυβεύονται. Με γνώμονα τις αξίες βάσει των οποίων ιδρύθηκε, η ΕΕ δεσμεύεται για μια παγκόσμια τάξη που θα βασίζεται στο διεθνές δίκαιο, περιλαμβανομένων των αρχών του Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, που εξασφαλίζουν ειρήνη, ανθρώπινα δικαιώματα, αειφόρο ανάπτυξη και σταθερή πρόσβαση στα παγκόσμια κοινά αγαθά. Η δέσμευση αυτή εκφράζεται ως επιδίωξη μεταμόρφωσης, όχι απλής διατήρησης του υπάρχοντος συστήματος. Η ΕΕ θα καταβάλει προσπάθειες για έναν ισχυρό ΟΗΕ ως θεμέλιο της πολυμερούς και βασισμένης σε κανόνες τάξης και θα διαμορφώσει παγκοσμίως συντονισμένες αντιδράσεις με διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, κράτη και μη κρατικούς παράγοντες.

Αναδιαμόρφωση: Η δέσμευση για παγκόσμια διακυβέρνηση πρέπει να εκφραστεί ως αποφασιστικότητα για αναδιαμόρφωση του ΟΗΕ, περιλαμβανομένου του Συμβουλίου Ασφαλείας, και των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΔΧΙ). Η αντίσταση στην αλλαγή μπορεί να οδηγήσει σε διάβρωση των εν λόγω ιδρυμάτων και σε ανάδειξη εναλλακτικών σχηματισμών εις βάρος όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Η ΕΕ θα υπερασπιστεί τις αρχές της λογοδοσίας, της αντιπροσωπευτικότητας, της ευθύνης, της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας. Η πρακτική σημασία αυτών των αρχών θα αναλυθεί κατά περίπτωση. Θα εξακολουθήσουμε να καλούμε τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ να μην καταψηφίζουν αξιόπιστα σχέδια αποφάσεων για έγκαιρη και αποφασιστική δράση πρόληψης ή παύσης μαζικών βιαιοπραγιών. Στα πολυμερή φόρουμ, ιδίως στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, τα ΔΧΙ και τους διεθνείς οργανισμούς δικαιοσύνης, η ΕΕ θα ενισχύσει τη φωνή της και θα αποκτήσει μεγαλύτερη προβολή και συνοχή. Θα εργαστούμε για μια ολοένα και περισσότερο ενιαία εκπροσώπηση της ζώνης του ευρώ στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Επένδυση: Η πίστη στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών σημαίνει και επένδυση σε αυτόν, ιδίως στα ειρηνευτικά, διαμεσολαβητικά, ειρηνοποιητικά και ανθρωπιστικά του καθήκοντα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, συμβάλλοντας ήδη περισσότερο από κάθε άλλον στις ανθρωπιστικές υπηρεσίες του ΟΗΕ, θα επενδύσουν ακόμη περισσότερο σε αυτό το έργο. Η ΚΠΑΑ θα μπορούσε να βοηθήσει περαιτέρω και να συμπληρώσει το ειρηνευτικό έργο του ΟΗΕ με δράσεις γεφύρωσης, σταθεροποίησης ή άλλες δράσεις. Η ΕΕ θα συμμετέχει εντατικότερα στις προσπάθειες του ΟΗΕ για οικοδόμηση της ειρήνης, συντονίζοντας καλύτερα τον σχεδιασμό, την εξέλιξη και την ανάκληση αποστολών δημιουργίας ικανοτήτων της ΚΠΑΑ σε ευαίσθητα περιβάλλοντα.

Υλοποίηση: Η ΕΕ θα αποτελέσει παράδειγμα, εφαρμόζοντας τις δεσμεύσεις της για την αειφόρο ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή. Θα αυξήσει τη χρηματοδότηση για το κλίμα, θα προωθήσει την ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος στα πολυμερή φόρουμ, θα αυξήσει τους επιδιωκόμενους στόχους προς επανεξέταση, ως προβλέπεται στη Συμφωνία του Παρισιού, και θα επιδιώξει τη μείωση του κόστους καθαρής ενέργειας. Οι ΣΒΑ θα εμπλουτίσουν την εταιρική σχέση μετά τη λήξη της Συμφωνίας του Κοτονού και θα γίνουν μοχλοί της μεταρρύθμισης στην αναπτυξιακή πολιτική, περιλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Κοινής Αντίληψης για την Ανάπτυξη. Επιπλέον, για την εφαρμογή των ΣΒΑ απαιτείται αλλαγή στο σύνολο των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών, κινητοποίηση των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και αξιοποίηση της εμπειρίας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) στην παροχή τεχνικής βοήθειας και την ανάπτυξη ικανοτήτων στις αναπτυσσόμενες χώρες και στις χώρες μεσαίου εισοδήματος.

Εμβάθυνση: Ως η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, η ΕΕ είναι βασικός κινητήριος μοχλός στο εμπόριο και τις επενδύσεις παγκοσμίως, τομείς που μπορούν να αναπτυχθούν περαιτέρω. Η ευημερία μας εξαρτάται από ένα ανοικτό και βασιζόμενο σε κανόνες οικονομικό σύστημα με πραγματικά ισότιμους όρους ανταγωνισμού, τους οποίους η οικονομική μας διπλωματία θα προωθήσει περαιτέρω. Θα επιδιώξουμε διεξοδικές συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία, τη MERCOSUR, την Ινδία, το ASEAN και άλλους, ως δομικά στοιχεία του παγκόσμιου ελεύθερου εμπορίου. Φιλόδοξες συμφωνίες που βασίζονται στα αμοιβαία οφέλη, όπως η TTIP και η CETA, μπορούν να προωθήσουν τα διεθνή κανονιστικά πρότυπα, την προστασία των καταναλωτών, καθώς και κανόνες περί εργασίας, περιβάλλοντος, υγείας και ασφάλειας. Νέας γενιάς εμπορικές συμφωνίες που περιλαμβάνουν υπηρεσίες, ψηφιακή οικονομία, ενέργεια και πρώτες ύλες μπορούν να μειώσουν τον νομικό κατακερματισμό και τα νομικά εμπόδια και να ρυθμίσουν την πρόσβαση στους φυσικούς πόρους. Η ΕΕ θα διασφαλίσει ότι όλες οι εμπορικές της συμφωνίες επιδιώκονται κατά τρόπο που στηρίζει την επιστροφή του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) στο επίκεντρο των παγκόσμιων διαπραγματεύσεων. Συνδεδεμένη με το συμφέρον της ΕΕ σε ένα ανοικτό και δίκαιο οικονομικό σύστημα είναι και η ανάγκη για παγκόσμια ναυτιλιακή ανάπτυξη και ασφάλεια, με τη διασφάλιση ανοικτών και προστατευόμενων ωκεάνιων και θαλάσσιων διαδρομών που είναι κρίσιμες για το εμπόριο και την πρόσβαση σε φυσικούς πόρους. Η ΕΕ θα συμβάλλει στην παγκόσμια θαλάσσια ασφάλεια, βασιζόμενη στην εμπειρία της στον Ινδικό Ωκεανό και τη Μεσόγειο και διερευνώντας σχετικές δυνατότητες στον κόλπο της Γουϊνέας, τη Θάλασσα της Νότιας Κίνας και τα στενά της Μαλάκκας. Ως παγκόσμιος πάροχος θαλάσσιας ασφάλειας, η ΕΕ θα επιδιώξει την περαιτέρω επέκταση διεθνώς και την εφαρμογή της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, περιλαμβανομένων των μηχανισμών της για την επίλυση διαφορών. Επίσης, θα προωθήσει τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων και της βιοποικιλότητας, καθώς και την ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας, αποβλέποντας στην πλήρωση των νομικών κενών και ενισχύοντας την ευαισθητοποίηση και τη γνώση σε θέματα ωκεανών.

Διεύρυνση: Θα επιδιώξουμε τη διεύρυνση της εμβέλειας των διεθνών κανόνων, καθεστώτων και ιδρυμάτων. Η διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους παραμένει αυξανόμενη απειλή για την Ευρώπη και τον ευρύτερο κόσμο. Η ΕΕ θα στηρίζει σθεναρά την αύξηση του αριθμού των μερών, τη διεθνή επέκταση, την πλήρη εφαρμογή και την επιβολή συνθηκών και καθεστώτων πολυμερούς αφοπλισμού, μη διάδοσης και ελέγχου όπλων. Θα χρησιμοποιήσουμε όλα τα μέσα που διαθέτουμε προκειμένου να συμβάλλουμε στην επίλυση κρίσεων διάδοσης πυρηνικών όπλων, όπως επιτυχώς πράξαμε για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν. Η ΕΕ θα συμμετέχει ενεργά στα καθεστώτα ελέγχου εξαγωγών, θα ενισχύσει τους κοινούς κανόνες που διέπουν τις εξαγωγικές πολιτικές των κρατών μελών όσον αφορά τον στρατιωτικό εξοπλισμό και τις στρατιωτικές τεχνολογίες, περιλαμβανομένων αυτών που είναι διπλής χρήσης, και θα στηρίζει τις αρχές ελέγχου των εξαγωγών σε τρίτες χώρες και τους τεχνικούς φορείς που τηρούν καθεστώτα ελέγχου οπλισμών. Η ΕΕ θα προάγει επίσης την ευθύνη προστασίας του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ποινικού δικαίου. Θα στηρίξουμε το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και θα προάγουμε την ευρύτερη αποδοχή της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και του Διεθνούς Δικαστηρίου.

Ανάπτυξη: Σε αδιερεύνητους τομείς των διεθνών υποθέσεων, πρέπει να διαμορφωθούν περαιτέρω κανόνες για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της βιώσιμης πρόσβασης στα παγκόσμια κοινά αγαθά. Η ΕΕ θα αποτελέσει προορατικό παράγοντα στον κυβερνοχώρο, προστατεύοντας τα κρίσιμα αποκτήματα και τις αξίες μας στον ψηφιακό κόσμο, ιδίως προάγοντας το ελεύθερο και ασφαλές παγκόσμιο διαδίκτυο. Θα συμμετέχουμε στη διπλωματία στον κυβερνοχώρο και την ανάπτυξη ικανοτήτων με τους εταίρους μας και θα επιδιώξουμε συμφωνίες για την υπεύθυνη κρατική συμπεριφορά στον κυβερνοχώρο βάσει του ισχύοντος διεθνούς δικαίου. Θα στηρίξουμε την πολυμερή ψηφιακή διακυβέρνηση και ένα παγκόσμιο πλαίσιο συνεργασίας για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, με σεβασμό στην ελεύθερη ροή των πληροφοριών. Όσον αφορά το διάστημα, θα προωθήσουμε την αυτονομία και την ασφάλεια των διαστημικών μας υπηρεσιών και θα διαμορφώσουμε αρχές για την υπεύθυνη συμπεριφορά σχετικά με το διάστημα, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει στην έκδοση διεθνούς προαιρετικού κώδικα δεοντολογίας. Στον τομέα της ενέργειας, θα ευνοήσουμε τους πολυμερείς μηχανισμούς που αποσκοπούν στη διασφάλιση βιώσιμων ενεργειακών μοντέλων, αναπτύσσοντας δικές μας βιώσιμες πολιτικές και εμβαθύνοντας τον διάλογο με βασικούς καταναλωτές και παραγωγούς ενέργειας. Όσον αφορά την υγεία, θα εργαστούμε για αποτελεσματικότερη πρόληψη, ανίχνευση και αντιμετώπιση των παγκόσμιων πανδημιών. Διεθνείς κανόνες απαιτούνται επίσης σε τομείς όπως η βιοτεχνολογία, η τεχνητή νοημοσύνη, η ρομποτική και τα τηλεκατευθυνόμενα συστήματα, προκειμένου να αποφεύγονται οι σχετικοί κίνδυνοι ασφάλειας και να αξιοποιούνται τα οικονομικά τους οφέλη. Σε όλα αυτά τα θέματα, η ΕΕ θα παροτρύνει τις ανταλλαγές με σχετικά πολυμερή φόρουμ, προκειμένου να συμβάλει στη διαμόρφωση κανόνων και να οικοδομήσει εταιρικές σχέσεις σε αδιερεύνητους τομείς των διεθνών υποθέσεων.

Συμπράξεις: Η ΕΕ θα αποτελέσει παράδειγμα παγκόσμιας διακυβέρνησης. Εντούτοις, δεν μπορεί να αποδώσει μόνη της. Θα ενεργεί ως παράγοντας διαμόρφωσης θεματολογίου, διασύνδεσης, συντονισμού και διευκόλυνσης εντός οργανωμένου δικτύου παραγόντων. Θα συνεργάζεται με κράτη και οργανισμούς, αλλά και με τον ιδιωτικό τομέα και την κοινωνία των πολιτών. Στη συντριπτική πλειονότητα των θεμάτων παγκόσμιας διακυβέρνησης, θα συνεργαστούμε με τον ΟΗΕ ως πλαίσιο του πολυμερούς συστήματος και βασικό εταίρο της Ένωσης, με άλλους βασικούς εταίρους όπως οι ΗΠΑ, με περιφερειακούς οργανισμούς και με ομόφρονες και στρατηγικούς εταίρους στην Ασία, την Αφρική και την Αμερική. Η ΕΕ θα επενδύσει επίσης σε καίριους μη κρατικούς φορείς, ιδίως εντός της κοινωνίας των πολιτών. Παρά την αυξανόμενη καταστολή, η κοινωνία των πολιτών διεθνώς αυξάνεται και προωθεί νέους τύπους ακτιβισμού. Η ΕΕ θα βελτιώσει τα μέσα προστασίας και ενδυνάμωσης των φορέων των πολιτών, ιδίως των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, υποστηρίζοντας μια δραστήρια κοινωνία των πολιτών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η μορφή που θα λαμβάνει η άσκηση αποτελεσματικής παγκόσμιας διακυβέρνησης μπορεί να διαφέρει από περίπτωση σε περίπτωση. Στην ασφάλεια του κυβερνοχώρου, η παγκόσμια διακυβέρνηση θα βασίζεται σε μια προοδευτική συμμαχία μεταξύ κρατών, διεθνών οργανισμών, βιομηχανίας, κοινωνίας των πολιτών και τεχνικών εμπειρογνομόνων. Στην πολυμερή προσέγγιση της θάλασσας, η ΕΕ θα συνεργάζεται με τα ΗΕ και τους εξειδικευμένους φορείς του, με το ΝΑΤΟ, τους στρατηγικούς μας εταίρους και την ASEAN. Στην ανθρωπιστική δράση, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή, η ΕΕ θα συμπράττει με τα ΗΕ και την G20, καθώς και με τους νέους δωρητές, την κοινωνία των πολιτών και τον ιδιωτικό τομέα. Στην αντιτρομοκρατική πολιτική, θα εμβαθύνουμε τον διάλογο με τα ΗΕ, προάγοντας ταυτόχρονα τη δημιουργία ευρειών εταιρικών σχέσεων με κράτη, περιφερειακές οργανώσεις, την κοινωνία των πολιτών και τον ιδιωτικό τομέα σχετικά με ζητήματα όπως η καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

4. ΑΠΟ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ

Θα επιδιώξουμε τις προτεραιότητές μας αξιοποιώντας τα μοναδικά στον κόσμο δίκτυά μας, το οικονομικό μας εκτόπισμα και όλα τα μέσα που έχουμε στη διάθεσή μας κατά τρόπο συνεκτικό και συντονισμένο. Για να εκπληρώσουμε ωστόσο τους στόχους μας, θα πρέπει να επενδύσουμε συλλογικά σε μια Ένωση αξιόπιστη, ικανή να αντιδρά άμεσα και διασυνδεδεμένη.

Αξιοπιστη

Για να αναλάβει υπεύθυνα τον ρόλο της στη διεθνή σκηνή, η ΕΕ πρέπει να διαθέτει αξιοπιστία. Η αξιοπιστία της ΕΕ απορρέει από την ενότητά μας, από τα πολλαπλά μας επιτεύγματα, από την αμείωτη ισχύ της έλξης μας, από την αποτελεσματικότητα και την συνεκτικότητα των πολιτικών μας και από την προσήλωση στις αξίες μας. Μια ισχυρότερη Ένωση απαιτεί επενδύσεις σε όλες τις πτυχές της εξωτερικής πολιτικής, από την έρευνα και το κλίμα ως τις υποδομές και την κινητικότητα, από το εμπόριο και τις κυρώσεις ως τη διπλωματία και την ανάπτυξη.

Στον εύθραυστο κόσμο του σήμερα, η ήπια δύναμη δεν αρκεί: πρέπει να αυξήσουμε την αξιοπιστία μας και στους τομείς της ασφάλειας και της άμυνας. Για τον χειρισμό των εξωτερικών κρίσεων, την οικοδόμηση των ικανοτήτων των εταίρων μας και την προστασία της Ευρώπης, τα κράτη μέλη πρέπει να προβλέψουν επαρκές επίπεδο αμυντικών δαπανών, να αξιοποιήσουν όσο το δυνατόν αποδοτικότερα τους διαθέσιμους πόρους και να τηρήσουν τη συλλογική δέσμευση του 20 % των δαπανών στον αμυντικό προϋπολογισμό να αφορά την προμήθεια εξοπλισμού και για την Έρευνα & Τεχνολογία. Οι δυνατότητες θα πρέπει να αναπτύσσονται με γνώμονα τη μέγιστη δυνατή διαλειτουργικότητα και κοινοχρησία και να διατίθενται, όποτε είναι δυνατόν, για τη στήριξη της ΕΕ, του ΝΑΤΟ, των ΗΕ και άλλων πολυεθνικών προσπάθειών. Ενώ η τομεακή στρατηγική, που θα συμφωνηθεί από το Συμβούλιο, θα προσδιορίσει περαιτέρω το πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο φιλοδοξίας, τα καθήκοντα, τις απαιτήσεις και τις προτεραιότητες όσον αφορά τις δυνατότητες που απορρέουν από την εν λόγω στρατηγική, ορισμένοι επιμέρους τομείς μπορούν ήδη να αναδειχθούν με βάση τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Πρώτον, η ευρωπαϊκή ασφάλεια βασίζεται σε βελτιωμένες και κοινές αξιολογήσεις των εσωτερικών και εξωτερικών απειλών και προκλήσεων. Οι Ευρωπαίοι πρέπει να βελτιώσουν την παρακολούθηση και τον έλεγχο των ροών που έχουν επιπτώσεις στον τομέα της ασφάλειας. Αυτό απαιτεί επενδύσεις σε συστήματα συλλογής πληροφοριών, επιτήρησης και αναγνώρισης, συμπεριλαμβανομένων των τηλεκατευθυνόμενων αεροπορικών συστημάτων, των δορυφορικών επικοινωνιών καθώς επίσης στην αυτόνομη πρόσβαση στο διάστημα και την μόνιμη γεωεπισκόπηση. Όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόσουν σειρά νόμων σχετικά με τα εκρηκτικά, τα πυροβόλα όπλα και τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών (PNR), και να επενδύσουν σε ικανότητες ανίχνευσης και στη διασυνοριακή ιχνηλασία των όπλων. Δεύτερον, οι Ευρωπαίοι πρέπει να επενδύσουν σε ψηφιακές ικανότητες για την ασφάλεια των δεδομένων, των δικτύων και των υποδομών ζωτικής σημασίας στον ευρωπαϊκό ψηφιακό χώρο. Πρέπει να αναπτύξουμε ικανότητες σε αξιόπιστες ψηφιακές υπηρεσίες και προϊόντα και σε κυβερνοτεχνολογίες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς μας. Θα ενθαρρύνουμε την αύξηση των επενδύσεων και των δεξιοτήτων σε όλα τα κράτη μέλη μέσω συνεργατικής έρευνας και ανάπτυξης, κατάρτισης, ασκήσεων και προγραμμάτων προμηθειών. Τρίτον, όσον αφορά τις πλέον προηγμένες στρατιωτικές δυνατότητες, τα κράτη μέλη χρειάζονται όλα τα μείζονα εξοπλιστικά συστήματα που θα τους επιτρέπουν να χειρίζονται στις εξωτερικές κρίσεις και να διαφυλάσσουν την ασφάλεια της Ευρώπης. Αυτό σημαίνει διαθεσιμότητα όλου του φάσματος χειρσαίων, εναέριων, διαστημικών και θαλάσσιων δυνατοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών παραγόντων διευκόλυνσης.

Προκειμένου να αποκτηθούν και να διατηρηθούν πολλές από αυτές τις δυνατότητες, η αμυντική συνεργασία θα πρέπει να αποτελέσει πλέον τον κανόνα για τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη διατηρούν την εθνική τους κυριαρχία στις αμυντικές τους αποφάσεις: ωστόσο, τα εθνικού προσανατολισμού αμυντικά προγράμματα δεν επαρκούν για την κάλυψη των ελλείψεων στις δυνατότητές τους. Απέχουμε ακόμη πολύ από την επίτευξη των συλλογικών στόχων αναφοράς που έχουμε θέσει, μεταξύ των οποίων ο στόχος αναφοράς του 35 % των συνολικών δαπανών εξοπλισμού που θα πρέπει να προέρχονται από συνεργατικές προμήθειες. Ο προαιρετικός χαρακτήρας της αμυντικής συνεργασίας πρέπει να μετουσιωθεί σε ουσιαστική δέσμευση. Μια ετήσια συντονισμένη διαδικασία επανεξέτασης σε επίπεδο ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας θα συζητιούνται τα σχέδια στρατιωτικών δαπανών των κρατών μελών, θα μπορούσε να προσδώσει μεγαλύτερη συνοχή στον αμυντικό σχεδιασμό και την ανάπτυξη δυνατοτήτων. Αυτό θα πρέπει να γίνεται σε πλήρη συνοχή με τη διαδικασία αμυντικού σχεδιασμού του NATO. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EOA) θα διαδραματίσει καίριο ρόλο ενισχύοντας το σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων, λειτουργώντας ως διεπαφή μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, και παρέχοντας βοήθεια στα κράτη μέλη, ώστε να αναπτύξουν τις δυνατότητες που υπαγορεύονται από τους πολιτικούς στόχους της παρούσας στρατηγικής.

Η αμυντική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών θα ενθαρρύνεται συστηματικά. Οι τακτικές αξιολογήσεις βάσει των κριτηρίων αναφοράς του ΕΟΑ μπορούν να ενισχύσουν την άμιλλα μεταξύ των κρατών μελών. Αξίζει ιδιαιτέρως να αναφερθεί ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ για την έρευνα και την τεχνολογία στον αμυντικό κλάδο, όπως θα προκύψει πρώτα από την ενδιάμεση επανεξέταση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και μετά στο πλαίσιο ξεχωριστού προγράμματος στον επόμενο κύκλο, θα αποδειχθεί αποφασιστικής σημασίας για την ανάπτυξη των αμυντικών δυνατοτήτων που χρειάζεται η Ευρώπη.

Μια βιώσιμη, καινοτόμος και ανταγωνιστική ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία είναι εκ των ων ουκ άνευ για τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης και για μια αξιόπιστη ΚΠΑΑ. Θα μπορέσει επίσης να τονώσει την ανάπτυξη και την απασχόληση. Για μια ισχυρή ευρωπαϊκή αμυντική, τεχνολογική και βιομηχανική βάση απαιτείται μια δίκαιη, λειτουργούσα και διαφανής εσωτερική αγορά, ασφάλεια εφοδιασμού και διαρθρωμένος διάλογος με τις βιομηχανίες που σχετίζονται με την άμυνα. Επιπλέον, η διασφάλιση της συμμετοχής μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στον αμυντικό κλάδο μπορεί να βελτιώσει την καινοτομία και τις επενδύσεις στις στρατιωτικές τεχνολογίες του μέλλοντος.

Μία Ένωση ικανή να αντιδρά άμεσα

Ο κόσμος στον οποίο ζούμε είναι προβλέψιμο απρόβλεπτος. Ως εκ τούτου, πρέπει να είμαστε κατάλληλα προετοιμασμένοι ώστε να ανταποκρινόμαστε με ταχύτητα και ευελιξία στο άγνωστο που μας περιμένει. Αν θέλουμε μια Ένωση ικανή να αντιδρά άμεσα, χρειάζονται αλλαγές. Χρειάζονται αλλαγές στη διπλωματία, στην ΚΠΑΑ και στην ανάπτυξη καθώς και επένδυση στη γνωσιακή βάση από όπου προκύπτει η εξωτερική μας δράση.

Πρώτον, η διπλωματική μας δράση πρέπει να βασίζεται πλήρως στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Η εξωτερική πολιτική της ΕΕ δεν είναι ρεσιτάλ· είμαστε συμφωνική ορχήστρα και έχουμε μπροστά μας την ίδια παρτιτούρα. Η ποικιλομορφία μας αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα αν καταφέρουμε να μείνουμε ενωμένοι και να εργαστούμε συντονισμένα. Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να ενισχύσει την παρουσία μας στον κόσμο. Ένα κράτος μέλος ή μια ομάδα κρατών μελών που επιθυμούν και είναι σε θέση να συνεισφέρουν ενδέχεται να προσκληθούν από τον Υπατο Εκπρόσωπο (ΥΕ), υπό την ευθύνη του Συμβουλίου, για να θέσουν σε εφαρμογή συμφωνηθείσες θέσεις του Συμβουλίου. Ο ΥΕ τηρεί ενήμερο το Συμβούλιο και διασφαλίζει τη συνοχή με τις συμφωνηθείσες πολιτικές της ΕΕ.

Δεύτερον, η ΚΠΑΑ πρέπει να καταστεί πιο γρήγορη και αποτελεσματική. Οι Ευρωπαίοι πρέπει να είναι σε θέση να αντιδρούν ταχέως σε κρίσεις, σε πλήρη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Αυτό απαιτεί από τα κράτη μέλη να ενισχύσουν την αναπτυξιμότητα και τη διαλειτουργικότητα των δυνάμεών τους μέσω εκπαιδεύσεων και ασκήσεων. Πρέπει να αναπτύξουμε την ικανότητα ταχείας αντίδρασης αντιμετωπίζοντας, επίσης, επιτυχώς τα διαδικαστικά, οικονομικά και πολιτικά προσκόμματα που εμποδίζουν την ανάπτυξη μάχιμων μονάδων, παρακωλύουν τη συγκρότηση δυνάμεων και μειώνουν την αποτελεσματικότητα των στρατιωτικών επιχειρήσεων της ΚΠΑΑ. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να αναπτύξουμε περαιτέρω τις μη στρατιωτικές αποστολές μας – σήμα κατατεθέν της ΚΠΑΑ – ενθαρρύνοντας τη συγκρότηση δυνάμεων, επιταχύνοντας την ανάπτυξή τους και παρέχοντας κατάλληλη εκπαίδευση με βάση ενωσιακά προγράμματα. Για μια ΚΠΑΑ άμεσης αντίδρασης, απαιτείται επίσης εξορθολογισμός της θεσμικής μας δομής. Πρέπει να ενισχύσουμε τις δομές επιχειρησιακού σχεδιασμού και εκτέλεσης, και να δημιουργήσουμε στενότερες συνδέσεις μεταξύ των στρατιωτικών και των μη στρατιωτικών δομών και αποστολών, έχοντας υπόψη ότι μπορεί να συνυπάρχουν στο ίδιο θέατρο επιχειρήσεων. Η ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών θα πρέπει να εξεταστεί σε αυτόν τον τομέα. Αν στεφθεί με επιτυχία και επαναληφθεί, θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια πιο δομημένη μορφή συνεργασίας, αξιοποιώντας πλήρως τις δυνατότητες που προσφέρει η Συνθήκη της Λισαβόνας.

Τρίτον, η αναπτυξιακή πολιτική θα γίνει πιο ευέλικτη και ευθυγραμμισμένη με τις στρατηγικές προτεραιότητές μας. Επιβεβαιώνουμε τη συλλογική μας δέσμευση να επιτύχουμε τον στόχο του 0,7 % ΕΑΒ/ΑΕΕ σε συμμόρφωση με τις αρχές της ΕΑΒ. Τα αναπτυξιακά κονδύλια πρέπει να είναι σταθερά αλλά η παρατεταμένη διάρκεια των κύκλων προγραμματισμού περιορίζει την έγκαιρη αξιοποίηση της στήριξης της ΕΕ, και συχνά μειώνει την προβολή και τον αντίκτυπό μας. Η διαθεσιμότητα περιορισμένων ποσών για δραστηριότητες στο πεδίο, ιδίως για την πρόληψη των συγκρούσεων και τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών, πρέπει να αποκτήσει μεγαλύτερη ευελιξία. Στο σύνολο της Επιτροπής, η ευελιξία θα ενσωματωθεί στα χρηματοδοτικά μας μέσα, ώστε να επιτρέπεται η μεταφορά των κεφαλαίων για τα οποία δεν έχει αναληφθεί υποχρέωση από το ένα έτος στα επόμενα με σκοπό την αντιμετώπιση κρίσεων. Αυτό θα συμβάλει επίσης στην κάλυψη των κενών μεταξύ χρηματοδοτικών μέσων και γραμμών του προϋπολογισμού. Παράλληλα, είναι πλέον καιρός να εξεταστεί το ενδεχόμενο μείωσης του αριθμού των χρηματοδοτικών μέσων, προκειμένου να ενισχυθεί η συνοχή και η ευελιξία μας, αυξάνοντας ταυτόχρονα το συνολικό ποσό που προορίζεται για την ανάπτυξη.

Η άμεση αντίδραση στην εξωτερική δράση προϋποθέτει ισχυρή γνωσιακή βάση. Οι στοχευμένες προσεγγίσεις στους τομείς της ανθεκτικότητας και της πρόληψης και επίλυσης συγκρούσεων απαιτούν βαθύτερη επίγνωση της κατάστασης. Η ΕΕ θα επενδύσει στην ΕΥΕΔ και στον καλύτερο συντονισμό μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών. Η υπαγωγή της εθνικής πολιτισμικής ταυτότητας κάθε κράτους μέλους στην υπηρεσία των κοινών μας συμφερόντων αποτελεί πρόκληση, αλλά το έπαθλο θα είναι ένα απόθεμα ικανοτήτων μοναδικό στον κόσμο. Για να αξιοποιήσουμε στον μέγιστο δυνατό βαθμό αυτό το πλεονέκτημα, θα επενδύσουμε στους ανθρώπους, ιδίως όσους εργάζονται στο πεδίο. Αυτό σημαίνει να προσφέρουμε στις αντιπροσωπίες μας με την αναγκαία εμπειρογνωσία, μεταξύ άλλων σε τομεακά θέματα και στις τοπικές γλώσσες, αναγνωρίζοντας την αξία της πρότερης εμπειρίας σε και σχετικά με μια περιοχή, ενισχύοντας τα πολιτικά τμήματα των αντιπροσωπιών και ενθαρρύνοντας το επιχειρησιακό προσωπικό να χρησιμοποιεί πιο πολιτικά την εμπειρογνωσία του. Σημαίνει επίσης ότι πρέπει να ενισχυθεί η συμμετοχή των γυναικών στη χάραξη εξωτερικής πολιτικής. Σημαίνει επένδυση στο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ για τις συγκρούσεις, και ότι η διάσταση των συγκρούσεων και των δικαιωμάτων πρέπει να ενσωματώνεται στο σύνολο της εξωτερικής μας δράσης. Επίσης, θα επιδιώξουμε αυξημένη ανταλλαγή πληροφοριών και από κοινού υποβολή εκθέσεων, ανάλυση και σχεδιασμό απόκρισης μεταξύ των πρεσβειών των κρατών μελών, των αντιπροσωπιών της ΕΕ, των υπηρεσιών της Επιτροπής, των ειδικών εντεταλμένων της ΕΕ και των αποστολών της ΚΠΑΑ. Θα ενθαρρύνουμε τη γόνιμη αλληλεπίδραση μεταξύ ημών και διαφόρων περιφερειακών και διεθνών οργανισμών καθώς και με την κοινωνία των πολιτών, την ακαδημαϊκή κοινότητα, τις ομάδες προβληματισμού και τον ιδιωτικό τομέα. Για τον σκοπό αυτό θα αξιοποιήσουμε τόσο παραδοσιακά μέσα – διάλογο, συνεργασία και υποστήριξη – όσο και καινοτόμες προσεγγίσεις όπως ανταλλαγές, απόσπαση προσωπικού και κοινές εγκαταστάσεις, αξιοποιώντας τη γνώση και τη δημιουργικότητα που ενυπάρχει στο σύστημά μας.

Μία Ένωση διασυνδεδεμένη

Τέλος, η εξωτερική μας δράση θα αποκτήσει μεγαλύτερη διασύνδεση. Στο πέραςμα των ετών έγιναν σημαντικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση: σε αυτά περιλαμβάνονται θεσμικές καινοτομίες όπως η θέσπιση της διττής ιδιότητας του Υπατού Εκπροσώπου και Αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΥΕ/ΑΕ) από τη Συνθήκη της Λισαβόνας και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ). Μια ισχυρή ΕΥΕΔ συνεργαζόμενη στενά με υπόλοιπα όργανα της ΕΕ αποτελεί τον πυρήνα ενός συνεκτικού ρόλου της ΕΕ στον κόσμο. Οι προσπάθειες για συνεκτικότητα περιλαμβάνουν επίσης καινοτομίες όπως η «ολοκληρωμένη προσέγγιση έναντι των συγκρούσεων [και] των κρίσεων» και ο κοινός προγραμματισμός στην ανάπτυξη, που πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω. Στους νέους τομείς της διασυνδεδεμένης μας εξωτερικής δράσης περιλαμβάνονται επίσης η ενεργειακή διπλωματία, η πολιτισμική διπλωματία και η οικονομική διπλωματία.

Για μια πιο ευημερούσα Ένωση, πρέπει να θέσουμε οικονομικές προτεραιότητες στις σχέσεις με όλες τις χώρες και τις περιφέρειες, τις οποίες να ενσωματώσουμε στη συνέχεια στις εξωτερικές διαστάσεις όλων των εσωτερικών πολιτικών. Για μια πιο ευημερούσα Ένωση, απαιτείται καλύτερος συντονισμός μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών, της ΕΤΕπ και του ιδιωτικού τομέα. Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) μπορούν επίσης να αποτελέσουν καταλύτη για την επίτευξη της συνεκτικότητας που επιδιώκουμε. Η υλοποίησή τους θα αυξήσει τη συνεκτικότητα μεταξύ των εσωτερικών και των εξωτερικών διαστάσεων των πολιτικών μας και στο σύνολο των χρηματοδοτικών μέσων. Θα έχουμε τη δυνατότητα να αναπτύξουμε νέους συνδυασμούς επιχορηγήσεων, δανείων και συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα. Οι ΣΒΑ μας ενθαρρύνουν επίσης να διευρύνουμε και να εφαρμόσουμε την αρχή της συνοχής της αναπτυξιακής πολιτικής και σε άλλους τομείς πολιτικής, και προάγουν την κοινή ανάλυση και τη συμμετοχή σε όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής, στα θεσμικά όργανα και στα κράτη μέλη.

Πρέπει να αυξήσουμε τη διασύνδεση μεταξύ όλων των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών. Για παράδειγμα, το φαινόμενο της μετανάστευσης απαιτεί ένα ισόρροπο μείγμα πολιτικής που να συνάδει με τα ανθρώπινα δικαιώματα προκειμένου να διαχειριστούμε τις ροές και τα διαρθρωτικά αίτια. Αυτό σημαίνει υπέρβαση του κατακερματισμού των εξωτερικών πολιτικών στον τομέα της μετανάστευσης. Ειδικότερα, θα αναπτύξουμε ισχυρότερους δεσμούς μεταξύ των ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών προσπαθειών μέσω κοινών αναλύσεων κινδύνου, καθώς και μέσω πολυετούς προγραμματισμού και χρηματοδότησης. Επίσης, θα προσπαθήσουμε να ενσωματώσουμε τη διάσταση της μετανάστευσης σε μια σειρά εξωτερικών πολιτικών και μέσων – από τη διπλωματία και την ΚΠΑΑ ως την ανάπτυξη και το κλίμα – και να διασφαλίσουμε τη συνοχή τους με τις εσωτερικές πολιτικές για τη διαχείριση των συνόρων, την εσωτερική ασφάλεια, το άσυλο, την απασχόληση, τον πολιτισμό και την εκπαίδευση.

Από την άποψη της ασφάλειας, η τρομοκρατία, οι υβριδικές απειλές και το οργανωμένο έγκλημα δεν γνωρίζουν σύνορα. Αυτό απαιτεί την ενίσχυση των θεσμικών δεσμών μεταξύ της εξωτερικής μας δράσης και του εσωτερικού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Στενότεροι δεσμοί θα καλλιεργηθούν μέσω κοινών συνεδριάσεων Συμβουλίου και κοινών ομάδων δράσης μεταξύ της ΕΥΕΔ και της Επιτροπής. Η αμυντική πολιτική πρέπει επίσης να διασυνδεθεί καλύτερα με τις πολιτικές για την εσωτερική αγορά, τη βιομηχανία και το διάστημα. Αλλά και οι προσπάθειες των κρατών μελών πρέπει να διασυνδεθούν περισσότερο: η συνεργασία μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου, δικαιοσύνης και πληροφοριών πρέπει να ενισχυθεί. Πρέπει να αξιοποιήσουμε πλήρως το δυναμικό της Ευρωπόλ και της Eurojust, και να παράσχουμε μεγαλύτερη στήριξη στο Κέντρο ανάλυσης πληροφοριών της ΕΕ. Πρέπει να διοχετεύουμε και να συντονίζουμε τις επεξεργασμένες πληροφορίες που εξάγονται από ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων και να θέσουμε την ΤΠΕ – συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης μεγάλων δεδομένων – στην υπηρεσία της εις βάθος επίγνωσης καταστάσεων. Οι πολίτες μας χρειάζονται καλύτερη προστασία και σε τρίτες χώρες, μέσω κοινών σχεδίων έκτακτης ανάγκης και ασκήσεων για την αντιμετώπιση κρίσεων με τη συμμετοχή των κρατών μελών.

Πρέπει να αυξήσουμε τη διασύνδεση στο εσωτερικό των πολιτικών μας στους τομείς της ασφάλειας και της ανάπτυξης. Οι αποστολές ανάπτυξης ικανοτήτων της ΚΠΑΑ πρέπει να συντονίζονται με τις ενέργειες της Επιτροπής στον τομέα της ασφάλειας και του κράτους δικαίου. Η πρωτοβουλία ανάπτυξης ικανοτήτων για την ασφάλεια και την ανάπτυξη μπορεί να διαδραματίσει βασικό ρόλο στην ισχυροποίηση και τη διευκόλυνση των εταίρων μας κατά την πρόληψη και την αντιμετώπιση κρίσεων, και θα πρέπει να λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ. Η ειρηνευτική πολιτική μας πρέπει επίσης να διασφαλίζει ομαλότερη μετάβαση από τη βραχυπρόθεσμη διαχείριση κρίσεων στη μακροπρόθεσμη εδραίωση της ειρήνης προκειμένου να αποφεύγονται τα κενά μεταξύ των σταδίων του κύκλου της σύγκρουσης. Οι μακροπρόθεσμες προληπτικές δράσεις υπέρ της ειρήνης, της ανθεκτικότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει να συνδυάζονται στενά με την αντιμετώπιση κρίσεων μέσω ανθρωπιστικής βοήθειας, ΚΠΑΑ, κυρώσεων και διπλωματίας.

Τέλος, θα ενσωματώσουμε συστηματικά τη διάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς πολιτικής και σε όλους τους θεσμούς, παράλληλα με την προώθηση της στενότερης συνεργασίας στον ψηφιακό τομέα. Η βελτιωμένη γνώση και εμπειρογνωσία επί αυτών των θεμάτων είναι αναγκαία εντός της ΕΥΕΔ και της Επιτροπής. Ο καλύτερος συντονισμός μεταξύ των θεσμικών οργάνων θα οδηγούσε επίσης σε αύξηση της συνεκτικότητας και τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών, επιτρέποντας την οικοδόμηση μιας ισχυρότερης Ένωσης και ενός πιο ανθεκτικού, ειρηνικού και βιώσιμου κόσμου.

Προοπτικές

Η παρούσα στρατηγική διαπνέεται από το όραμα και τη φιλοδοξία για μια ισχυρότερη Ένωση, που θα είναι πρόθυμη και ικανή να επηρεάσει θετικά τις ζωές των πολιτών της αλλά και τον κόσμο. Η στρατηγική αυτή πρέπει τώρα να μετατραπεί άμεσα σε έργα. Πρώτον, θα αναθεωρήσουμε τις υφιστάμενες τομεακές στρατηγικές και παράλληλα θα διαμορφώσουμε και θα εφαρμόσουμε νέες θεματικές ή γεωγραφικές στρατηγικές σε συμμόρφωση με τις πολιτικές προτεραιότητες της στρατηγικής. Οι σχετικές εργασίες πρέπει να αρχίσουν με σαφείς διαδικασίες και προθεσμίες που θα συμφωνηθούν χωρίς καθυστέρηση από όλους τους εμπλεκομένους. Δεύτερον, η ίδια η συνολική στρατηγική της ΕΕ θα υπόκειται σε περιοδική αναθεώρηση κατόπιν διαβούλευσης με το Συμβούλιο, την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Σε ετήσια βάση, θα εξετάζουμε την πορεία της στρατηγικής, αναδεικνύοντας τα σημεία όπου η εφαρμογή της υπολείπεται των προσδοκιών. Τέλος, θα κινείται νέα διαδικασία στρατηγικού προβληματισμού όποτε η ΕΕ και τα κράτη μέλη της το κρίνουν απαραίτητο, ώστε να δίδεται η δυνατότητα στην Ένωση να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τα τεκταινόμενα. Οι πολίτες μας δικαιούνται μια πραγματική Ένωση που να προωθεί τα κοινά μας συμφέροντα μέσω της ενεργού της παρουσίας σε πνεύμα υπευθυνότητας και σύμπραξης.